

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 7

Vasaris - February 14, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

341 Highland Blvd.

Kaina

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

Brooklyn, N.Y. 11207

\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Nusikaltamumas Lietuvoje pernai padidėjo 12%, o sunkių kriminalinių nusikaltimų padaryta 53% daugiau. Smarkiai padaugėjo butų vagysčių bei nusikaltimų, susijusių su narkotikais. Vis daugiau plėšimų, chuliganizmo ir tyčinį sunkių kūno sužalojimų. Pernai atskleista 41% visų užregistruotų 68 tūkst. nusikaltimų.

- Gyventojų Lietuvoje mažėja. Nuo 1995 metų spalio pradžios iki 1996 metų spalio jų sumažėjo nuo 3 mln. 715,4 tūkst. iki 3 mln. 709,1 tūkst. Tokius duomenis paskelbė Statistikos departamentas. Daugiausia Lietuvos gyventojų dirba žemės ūkyje - 24,6%, pramonėje - 17,5%, prekyboje - 13,1%. Valstybinėse įmonėse ir organizacijose tuo metu dirbo 32,8%, o privačiose - 67,2% visų dirbančių žmonių. Palyginti su 1995 metų tuo pačiu laikotarpiu, dirbančiųjų privačiame sektoriuje padaugėjo 2,6%.

- Lietuvos ūkininkų sąjungos duomenimis, šalyje yra apie 180 tūkstančių ūkininkų. Nors jų pagaminamos produkcijos kiekis nuolat didėja, praėjusiais metais daugiau kaip pusę produkcijos pagaminio žemės ūkio bendrovės. Statistikos duomenimis, vidutinis ūkis siekia 8 hektarus. Tačiau dažniausiai ūkininkai nuomojasi papildomai žemės, ir dirba apie 17-18 hektarų žemės. Yra keletas ūkininkų, kurie dirba po 600-700 hektarus žemės. Pajėgesnės žemės ūkio bendrovės vidutiniškai dirba 1500 hektarų žemės.

- Lietuvos kariuomenė papildė dar vienu NATO reikalavimus atitinkančiu pirkinio - Didžiosios Britanijos "Land Rover" visureikiu. Šimtas automobilių krašto apsaugos ministerijai kainavo beveik 2 milijonus JAV dolerių. Automobilai bus išdalyti visiems šešioms brigadoms "Geležinis vilkas" batalionams. Tačiau šie automobiliai patenkins tik trečdalią brigados poreikį. Lietuvos pasieniečiai yra įsigiję apie 150 tokių visur-eigių.

- Vilniuje įvykusioje Ramovos Kivūlėje senūnų per rinktas Jonas Trinkūnas. Nutarta vasaros stovyklą rengti rugpjūčio 11-16 dienomis Užpaliuose (Utenos r.). Nutarta atkurti stovyklą mokslieviams Kelmėje, kur jie mokydavosi amatų: keramikos, kalvystės, staliaus ir kitų darbų. Šiais metais ši stovykla bus pavasario atostogų metu balandžio mėnesį. Taip pat nutarta daryti žygį, kad birželio 23 d. būtų paskelbta valstybine švente, kurios šaknys gilioje senovėje ir kurią švenčia beveik visos Baltijos šalys. Siūlyta vietoje gegužės 1.

- Sociologinių tyrimų firma "Melopolas" tyrė vilniečių požiūrį apie Lietuvos stojimą į NATO. 11,6% mano, kad tai seniai pribrendęs sprendimas, ir kuo Lietuva greičiau įstos, tuo geriau. 39% linkę manyti, kad sprendimas stoti į NATO yra teisingas, bet nereikia skubėti. 15,4% tokiąją vadina politiniu nusikaltimu. Kas penktas vilnietis neturi nuomonės šiuo klausimu.

BŪTI AR NEBŪTI - NATO KLAUSIMAS

Algimantas Kabaila

Sugriuvus Sovietų Sąjungai, buvo gera proga tuo pat įtraukti sovietų įtakoję buvusias šalis į Vakarų gynybos sferą, į NATO. Deja, Vakarai pramiegojo tą progą.

NATO yra gynybinė sąjunga ir niekas neturėtų tos sąjungos išsiplėtimo bijoti. Visos šalys, išsivadavusios iš Sovietų dominuoto Varšuvos pakto, ar išsivadavusios iš tiesioginės Sovietų okupacijos, siekia NATO narytės. Tik taip jos užsitikrins savo saugumą, savo nepriklausomybę.

Maskva visokiais būdais bando tokį NATO plėtimą sabotuoti. Štai Borisas Jelcinas pareiškė, kad jei NATO artės prie Rusijos sienų, Rusija imsis atsakomųjų veiksmų. Tiesa, tie atsakomieji veiksmai migloti, neapibrėžti. Pataikaudami Rusijai, Vakarai sukūrė "Taikos partnerystę" (Partnership for Peace). Tai bereikšmė, netikra NATO neva-narystė, nieko neužtikrinanti, jokių garantijų neduodanti.

Kad NATO yra vienintelė jėga Europoje, galinti ne tik pa-

sipriešinti Rusijos ekspansinėms avantiūroms, bet ir atstatyti taiką net ne savo narių tarpe, vaizdžiai parodė įvykiai Jugoslavijoje. Reikia tik prisiminti, kaip visos diplomatinės iniciatyvos nepasiekė jokių rezultatų, kol NATO ir JAV-jos nesudaužė savo raketomis serbų komunikacijos instaliacijų Bosnijoje. Staiga serbų tapo akli ir kurti. Jie gavo smūgius tiek iš Bosnijos respublikos, tiek ir iš Kroatijos karinių pajėgų ir nebežinojo, iš kur ateis sekantis smūgis, kaip išdėstyti savo karinius dalinius efektingiems kariniams veiksams.

Ir tik po to smūgio, ir tik su NATO karine persvara, NATO galėjo priversti visas kariaujančias šalis elgtis taikingai. Svarbu įsidėmėti, kad nei vienas kraštas buvusioje Jugoslavijoje nėra net NATO narys. Jei Kroatija ar Bosnija būtų buvę nariais, tai reikia manyti, kad tas didžiulis jų kraujo praliejimas ir tiesiog siaubingas genocidas irgi nebūtų įvykęs, nes NATO būtų anksčiau atėjusi į pagalbą.

Tų faktų akivaizdoje manytumei, kad visi lietuviai jungtųsi į bendrą pastangą, kad Lietuva

kuo greičiausiai taptų NATO nare. Deja, taip nėra. Sovietinių košmarą išgyvenę mūsų tautiečiai kartais ir dabar tikisi, kad būtų galima apsiginti tik savo teisybe apsišarvavus, be efektingų ginkluotų pajėgų, kurios igratintų Lietuvą tapti gynybos organizacijų nare. Jiems, atitarnavusiems sovietinėje kariuomenėje ar įvairiais būdais tos karinės tarnybos išvengusiems, mačusiems, kaip nuskurdę sovietų kraštas visas lėšas kišo ginkluotoms pajėgoms, ir dabar kartais atrodo, kad kariuomenė yra niekam nereikalingas liukas. Argumentuojama tuo, kad Lietuva yra per silpna ekonomiškai. Bet pagalvokime - jei teigiama, kad Lietuva per silpna ekonomiškai turėti gynybos pajėgas, kurios galėtų jungtis į NATO gynybinę sąjungą, tai tuo pačiu teigiama, kad Lietuva per silpna gyventi ir augti kaip nepriklausoma valstybė!

Toks samprotavimas gražiai išreiškias poezijos žodžiais - "Tas nevertas laisvės, kas negina jos". Taip, laisvė visad ir visur privalo ginti.

(nukelta į 4 psl.)

NAUJAS ČEČENIJOS PREZIDENTAS

Aslan Maskhalov, naujai išrinktas Čečėnijos prezidentas, buvo Vilniuje tuo laiku, kai 1991 m. sausio 13 d. Sovietų kariuomenės specialūs daliniai užpuolė laisvės reikalaujančius demonstruotojus, nužudė 13, sužeidė 230 žmonių. Jis buvo Vilniaus igulos pulko vadas, bet nieko bendro su įvykusiomis žudynėmis neturėjo. Šis įvykis jį sukrėtė. Vėliau jis prisipažino tuomet nesupratęs Lietuvos veržimosi į laisvę siekio.

Aslan Maskhalov, 45 metų amžiaus, beveik visą savo gyvenimą tarnavo Sovietų kariuomenėje, kur pasiekė pulkininko laipsnį. Kai 1994 m. rusų tankai išliaužė į paskelbusią nepriklausomybę Čečėniją, Maskhalov pradėjo planuoti prieš savo draugus karininkus ir pasitraukė iš kariuomenės ginti savo tėvynės. Per visą 21 mėnesio nuolatinį bombardavimą, kuriame žuvo dešimtys tūkstančių žmonių, daugiausia civilių, Maskhalov buvo čečėnų kariuomenės sta-

Čečėnijos prezidentas
Aslan Maskhalov.

bo viršininku. Tuo pat laiku jis vadovavo ir mažesnėms kariuomenės grupėms, užpildinėdamas nepalyginamai galingesnius Rusijos kariuomenės dalinius. Svarbiausias įvykis čečėnų kariuomenei buvo rusų užimtos Čečėnijos sostinės Grozny atgavimas praėjusį rugpjūtį. Rusai, po ilgų kovų užėmė Grozny, slautė aplinkui, gaudydami

išblaškytus sukilėlių kariuomenės likučius. Atrodė, kad čečėnai nebeturėjo vilties laimėti. Bet Maskhalov, net ir su tokio silpnomis karinėmis pajėgomis, suorganizavo užpuolimą atsiimti Grozny. Rusai to nesitikėjo. Staigiai užklupti, nepasiruošę, blogai aprūpinti, nebepajėgę atsispirti čečėnams ir po savaitės kovų buvo išstumti iš jų anksčiau užimto miesto.

Maskhalov gimė Kazachstane, kur jo tėvai buvo ištremti Stalino. Šeima grįžo į Čečėniją, kai jam buvo 6 metai. 18 metų jis įstojo į armiją. Draugai apie jį atsiliepia kaip apie rimtą, drausmingą, kietą karininką, santūrų ir draugišką su pavaldiniais.

Iki šiol Maskva nesutinka duoti Čečėnijai nepriklausomybės, reikalauja, kad ji liktų visam laikui Rusijos dalimi. Maskhalov ir tai atkerta, kad Čečėnija jau yra nepriklausoma. Jo rinkiminis pažadas tautai yra iškovoti Čečėnijai pilną Maskvos pripažinimą. Tik laikas parodys, kaip jam pasiseks galutinai išspręsti šį klausimą. FF

PIRMASIS METŲ LEIDINYS - M. GIMBUTIENĖS KNYGA

Žmonių, gyvenusių Europoje nuo septintojo iki trečiojo tūkstantmečio prieš Kristaus gimimą, gyvenimo būdas, religija bei visuomenės struktūra nagrinėjami žinomos lietuviškos mokslininkės Marijos Gimbutienės veikale "Senoji Europa". Beveik 60-ties spaudos lankų veikalas akademinei studijai išleistas nepaprastai dideliu 5,000 egzempliorių tiražu. "Ši knyga apie tai, kaip atsirado seniausia Europos civilizacija - Senoji Europa ir kaip ji sunyko per daugelį transformacijų", rašo ji išanginiame straipsnyje. M. Gimbutienė pažymi, kad klasikinės pasaulis neat-sirado savaime, jis susikūrė ant Senosios Europos pagrindo.

M. Gimbutienės tyrinėjimai apie Senąją Europą pirmą kartą dideliu veikalu išėjo San Francisco ir sukėlė didelį mokslinės visuomenės susidomėjimą. Jo (nukelta į 8 psl.)

Namas Vilniuje, dabartinėje Pilies gatvėje, kuriame 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Akta.

V. Kapočiaus nuotr.

LIETUVOS TARYBA skelbia

Lietuvos nepriklausomybę

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario m. 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo m. 18-23 d. 1917 metais, **skelbia atstatanti nepriklausoma, demokratiniais pamatais sutvarkyta Lietuvos valstybę su sostine VILNIUJE** ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau susauktas Steigiamasis Seimas, demokratinio būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Vilnius, vasario 16 d. 1918 m.

Lietuvos Tarybos nariai:

Dr. J. Basanavičius, K. Bizauskas, M. Biržiška, S. Baniulis, P. Dovydaitis, St. Kairys, P. Klimas, D. Malinauskas, V. Mironas, St. Narutavičius, A. Petraitis, Dr. J. Šaulys, K. Šaulys, J. Šernas, A. Stulginskis, A. Smetona, J. Smilgys, J. Staugaitis, J. Valiulis, J. Vileišis.

Vilniaus dienraštis "Lietuvos Aidas" 1918 m. vasario 19 d. paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Akta, paskirdamas tam visą puslapį.

Lietuvos Ambasadorius Washingtonė sveikina Vasario 16-osios progą

Gerbiami tautiečiai!

Lietuvos Nepriklausomybės šventės progą nuoširdžiausiai sveikinu visus šiaurės Amerikos lietuvius ir kitus Lietuvos draugus.

1918 metais atkūrus Nepriklausomą Lietuvos Valstybę, Vasario 16-oji tapo ir svarbiausiu išsivijęs lietuvių teltinių visuomeninio gyvenimo renginiu. Tai proga sueiti, parodyti savo meilę ir pasišventimą Lietuvai, jos vienijančią jėgą, suburiančią Lietuvoje gimusius ir augusius, bei antros ir trečios kartos lietuvius.

Šios Vasario 16-osios proga, o taip pat Kovo 11 dieną, prisiminkime savo meilę Lietuvai, pasiryžkime jai padėti savo darbais, visais įmanomais būdais prisidėti prie jos Nepriklausomybės išsaugojimo.

Dr. Alfonsas Eidintas,

Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir Igaliojantis Ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Kanadoje

JAV LB Krašto Valdyba sveikina Vasario 16-osios progą

VASARIO 16 1997

Vasario 16 d. proga sveikiname visus brolius ir seses Lietuvoje ir užsienyje. Laisvės viltis, kuri buvo okupantų gesinama per 50 metų, išliko mūsų žmonių širdyse. Ta viltis tapo SAJUDŽIU, su kuriuo visa tauta jungėsi ir su kuriuo Lietuva vėl išvydo laisvę.

Dabar, džiaugiantis atgauta laisve, vis dėlto reikia nugalėti daug sunkumų, susijusių su tos laisvės įgyvendinimu. Ir štai Lietuvai vėl reikia vilties ir pasitikėjimo savimi ir savo ateitimi. Švenčiant šią septyniadešimt devyrių metų Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį, mes, JAV lietuviai, jungiamės su visais savo tautiečiais Lietuvoje ir užsienyje ir pasižadame su pasiryžimu dirbti kartu su visais geros valios žmonėmis, įtvirtinant Lietuvoje demokratiją, keliant krašto gerbūrį ir garantuojant visiems asmeninį ir teisinį saugumą.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA

Lietuvos Generalinis konsulas New Yorke sveikina Vasario 16-osios progą

Lietuvos Respublikos
Generalinio konsulato New Yorke
vardu
sveikinu visus
Jungtinėse Amerikos Valstijose
gyvenančius lietuvius
Lietuvos Nepriklausomybės dienos -
iškiliosios Tautos šventės progą.

Dr. PETRAS ANUSAS
Lietuvos Respublikos
Generalinis konsulas New Yorke

Baltijos-Amerikos terapijos ir chirurgijos klinika Vilniuje

Prieš ketverius metus grupė Vilniaus universitetinės greitosios pagalbos ligoninės darbuotojų lankėsi Bostone. Vizito metu traumatologijos ir ortopedijos klinikos vadovas docentas Manvilis Kocius susipažino ir pakvietė į Vilnių Bostono apygardos pėdos chirurgą K. Leavitt. 1992 m. lapkričio mėnesį Greitosios pagalbos ligoninėje K. Leavitt ir du jo amerikiečiai kolegos Vilniuje skaitė paskaitas, atliko keliolika nemokamų operacijų. Šio vizito metu dr. Leavitt susipažino su Plastinės ir atstatomosios chirurgijos skyriaus gydytojais Sauliumi Špokevičium ir Andriumi Guobiu. Vieną šaltą lapkričio rytą, berodant svečiams Vilniaus senamiestį, kavinukėje, netoli Universiteto, gimė idėja kurti pirmąją buvusioje Sovietų Sąjungoje bendrą Amerikos ir Lietuvos terapijos ir chirurgijos kliniką. Sugrįžęs iš JAV, K. Leavitt susitiko su tarptautinės MedAsist organizacijos prezidentu p. Timothy Jaroch (tarptautinės teisininkų firmos McDermott, Will and Emery, Bostone, vyresnysis bendradarbis). Ši organizacija parėmė dr. Leavitt medicinos projektą. Jie apgailestavo, kad medicinos labdaros poveikis sveikatos apsaugai yra labai ribotas, sporadiškas ir, praėjus tam tikram vakariečių susižavėjimo nauja šalimi laikotarpiui, išsėks. Pasitarus buvo nuspręsta testuoti savo pradėtą Lietuvos darbą, tik siekti giliau, negu vien labdara. Jie taip pat nutarė, kad savo veikla gerbs ir panaudos tiek vietinių (Lietuvos) talentų, kiek tik įmanoma. Galima sukurti medicinos industriją, derinant vakarų patirtį ir technologijas su rytų pasiekimais ir profesionalumu. Tokios medicinos industrijos tikslas būtų parodyti, kad tarpusavyje dera aukštos kokybės medicinos paslaugos ir pinigų daranti industrija, kaip yra vakaruose. Kad galima sustabdyti protų nutekėjimą, kuomet angliškai kalbantys gydytojai išvyksta į vakarus, ieškodami geresnio gyvenimo; galima sveikai konkuruoti su esama valstybine sveikatos apsaugos sistema. 1993 m. rugsėjo mėnesį advokatas T. Jaroch atvyko į Lietuvos-Amerikos draugystės bibliotekos, Vilniaus universitetinės greitosios pagalbos ligoninėje, kuria pats įkūrė, atidarymą. Jis susitiko su dr. Špokevičium ir dr. Guobiu ir dar sykį aptarė klinikos kūrimo galimybes. Klinika

oficialiai buvo įregistruota tu pačių metų gruodžio mėnesį.

1994 m. pradžioje buvo gautas sveikatos apsaugos ministerijos leidimas išsinuomoti patalpas Vilniaus universitetinėje Antakalnio ligoninėje. Gegužės mėn. patalpų nuomos sutartis buvo pasirašyta ir projektas buvo pradėtas įgyvendinti, gaunant finansinę paramą iš dr. Leavitt ir advokato Jaroch. Turbūt nelengva suprasti, kodėl šiedu žmonės, kurie nėra išeiviai iš Lietuvos, skiria savo laiką ir jėgas tokiam projektui? Taigi iš pradžių: šiedu žmonės asmeniškai ir viešai konstatavo, kad skiria savo jėgas ir laiką neturėdami tikslo tik investuoti pinigų. Suprantama, jie tikisi atgauti doleris ir dolerį, tačiau tai nėra tradiciškai suvokiama investicija. Jie nori, ką sunku suprasti daugeliui, istoriškai paveikti Lietuvos sveikatos apsaugą ir ekonominę jos vystymąsi.

Klinikos išsinuomotos patalpos buvo paruoštos darbui ir at-

metu klinika, pilnai aptarnaujanti terapijos ir chirurgijos srityse, yra vienintelė Baltijos regione Rytų Europoje turinti Regiono Medicinos Tarnybos pripažinimą ir aukštą veiklos įvertinimą.

Žinoma, neapsieinama be sunkumų. Pirmaisiais mėnesiais po atidarymo susidūrėme su stipriu pasipriešinimu kai kurių skeptiškai nusiteikusių gydytojų, kurie pabijoję prarasti dar sovietmečiu užsitarnautas pozicijas - ar kad bus kažkaip skriaudžiami, ar surado dar kokių nors savo priešiškiui pateisinti priežastis. Tačiau pastarieji trys metai rodė, kad klinikos įtaka sveikatos apsaugai yra tik teigiama ir kad klinika yra saugus prieglobstis ir išeiviams, ir lietuviams. Klinika plečiasi, ir šiuo metu ji vienintelė Rytų Europoje turi išvystytą lazerių centrą. Jame galima išgydyti įvairius kraujagyslinius apgamus, gimtas dėmes, karpas ir t. t. Klinika taip pat turi pilną artroskopinę/lapa-

Dr. A. Guobys, padedamas dr. S. Špokevičiaus, gydo pacientę CO2 lazerio pagalba.

sidarė 1994 m. rugsėjį. Mūsų pirmoji savanorė, Amerikos lietuvių medicinos sesuo Lydija Franchere pradėjo savo 8 mėnesių trukmės darbą klinikoje. Lydijos mama tarpukario Lietuvoje buvo medicinos sesuo. Lydija svajojo eiti mamos keliais ir dabar galėjo įgyvendinti savo norą, dirbdama klinikoje. Ji iš pagrindų ėmėsi darbo, mokydama lietuves medicinos seseris dirbti atsižvelgiant į Amerikos ligoninėse priimtus standartus. Lydijos uolumo dėka, klinika užsitarnavo JAV ambasados ir JAV Taikos korpuso pagarbą ir pasitikėjimą. Šiuo

roskopiškos įrangos komplektą. Yra moderni operacinė su naujausia anesteziologine ir chirurgine įranga. Klinika dirba visą parą, teikia kokybišką įvairiausių rūšių terapinę ir chirurginę pagalbą. O dabar ir dr. Leavitt su šeima persikraustė į Lietuvą. Jo aštuonerių metų dukra čia lanko vidurinę mokyklą.

1996 m. amerikietė medicinos sesuo Heather White įsteigė Vyčio fondą (The White Knight Fund). Pirmą kartą 1994 m. vasarą besilankydama Lietuvoje, ji pamilo šį kraštą, kaip ir jos sūnus, kuris tasyk vyko aplankyti

Dr. K. Leavitt ir dr. A. Guobys ruošiasi lazerio procedūrai.

savo senelių. Sutikusi žmones, kurie rengėsi įkurti Baltijos-Amerikos kliniką, ir susidomėjusi tuo projektu, kitų metų vasarą ji vėl atvyko į Lietuvą, o 1995 m. rudens Vilniuje praleido du mėnesius. Heather White dirbo klinikoje, o sūnus lankė tarptautinę mokyklą. Čia praleistas laikas bei patyrimas ir paskatino įkurti pelno nesiekiantį fondą, kuris finansuotų atstatomąją chirurgiją Lietuvoje, kur toks didelis jos poreikis ir palyginti maži kaštai. (Fondas taip pat yra talkinys ir keliems medicininiui tobulinimosi projektams.) Pradinio fondo kapitalo dėka, klinikoje 1996 m. atliktos trys atstatomosios chirurgijos operacijos. Jeigu atsirastų norinčių prisidėti prie šio fondo (kuris yra pelno nesiekiantis, ir aukos nurašomos nuo mokesčių), jie gali kreiptis į Heather White, 1177 Lincoln Court, Palo Alto, CA, 94301, USA. Tel. (415) 329-0146. Taip pat, jei kas nors domėtusi ir norėtų, kad jų gimtinaičiams ar draugams Lietuvoje būtų suteikta Vakarų medicinos standartus atitinkanti terapinė ar chirurginė pagalba, irgi prašome skambinti ar rašyti minėtu telefonu ar adresu. Medicinos sesuo Heather White yra susipažinusi su daugumos Lietuvos ligoninių terapinio ir chirurginio gydymo galimybėmis ir, susisiekusi su medicinos profesionalų tinklu Lietuvoje, galėtų duoti tikslią informaciją apie tai, kur geriausiai galima būtų gydyti vieną ar kitą pacientą.

Dr. Andrius Guobys

DARBININKAS -
savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur

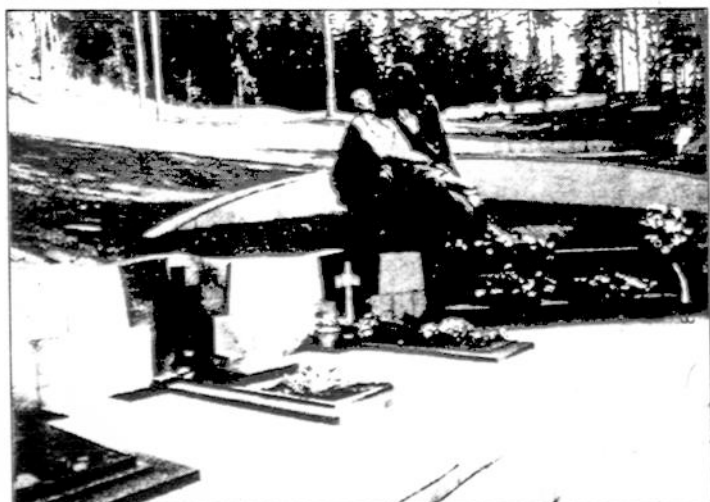
TEL. 718 827-1351

Metų pradžioje - 3 reikšmingos datos

Antanas Dundzila

Tuoj pat po visame pasaulyje švenčiamu, didžiulį religinį įvykį menančių Kalėdų švenčių - tiesa, Amerikoje jau labai sukomercintų - naujųjų kalendorinių metų angoje visi lietuviai atsiduria net prieš trejetą Lietuvai svarbių įvykių. Tie įvykiai yra reguliariai, kiekvienas ir skirtinga mėnesio likimo išdėstyti, jie visi yra reikšmingi Lietuvos valsty-

bingumui. Reikšmingi ne tik Lietuvos tolesniam valstybingumui riedėjimui, bet ir mūsų visų lietuviškos dvasios puoselėjimui. Tuos įvykius mininčių švenčių lietuviui būtinai reikia. Jos privalo būti lyg kokių užsiąngavimų pasilikti sąmoningą lietuviu tolesnėje metų eigoje. Tų švenčių datos yra šios: sausio 13-jį, vasario 16-jį ir kovo 11-jį. Tas šventes minime su pagarbą ir viltimi. (nukelta į 6 psl.)

Vilnius, Antakalnio kapinės. Memorialas 1991 m. sausio 13-d. žuvusiems didvyriams. 1996 m. A. Dundzilos nuotr.

Kreipimasis dėl lituanistinių mokyklų istorijų

Juozas Masilionis

Lietuviškųjų studijų ir tyrimo centras bei Pedagoginis lituanistikos institutas, veikia Chicagoje, norėdami surinkti ir ateičiai perduoti knygoje užsienio lietuvių lituanistinio švietimo pastangas ir darbą, pavedė Stasei Petersonienei ir man, Juozui Masilionui, surinkti ir suredaguoti Kanados ir JAV lituanistinių mokyklų istorijas. Pirmoji rūpinasi Kanados lituanistinių mokyklų istorijomis, aš - Jungtinių Amerikos Valstijų.

Per, keletą metų esu gavęs ir suredagavęs 50 JAV lit. mokyklų istorijų, bet jaučiu ir žinau, kad jų būta daugiau. Ypačiai trūksta žinių apie vadinamo Rytų pakraščio lit. mokyklas, veikusias ar dar tebeveikiančias Connecticut, Massachusetts, New York, New Jersey ir Pennsylvania valstijose bei District of Columbia.

Tik atvykus į JAV, 1949 m. ir kiek vėliau, kai dar nebuvo švietimo tarnybos, kai dar tik kūrėsi LB apylinkės, kūrėsi beveik prie

kiekvienos lietuviškos parapijos ir lietuviškos šeštadieninės ar sekmadieninės mokyklos. Kai kurios iš jų veikė neilgai, bet lituanistinio švietimo istorijai liko labai reikšmingos. Jų neturime užmiršti.

Tik nuotrupas žinių teturiu apie šias Connecticut valstijoje veikusias mokyklas: New Britain, Bridgeporte ir Stamford. Jokių žinių apie dabar tebeveikiančią "Atgimimo" lit. mokyklą New Britain. Apie New Haven mokyklą nėra žinių po 1970 m., nėra žinių, kada ji nustojo veikti. Taip pat neturim tikros žinios, kada nustojo veikusi Waterbury lit. mokykla (turim dvi skirtingas datas).

New Jersey valstijoje veikė lit. mokyklos Elizabethe, Jersey City, Linden, Newark, Paterson ir Kearney. Tik apie Kearney lit. mokyklą turime pilnas žinias. Jos kadaise susijungė, o kur susijungusios veikė? Ar tebeveikia Elizabethe lit. mokykla?

Massachusetts tebeveikia Bostono lit. mokykla, bet jos veik-

(nukelta į 4 psl.)

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimus. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimus. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobilams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINTŲ.
Kasolino
MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALĘ-

†
KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA
✕ LĖKTUVAI
✕ LAIVAI (CRUISES)
✕ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✕ AUTOBUSAI
✕ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✕ VIEŠBUČIAI
✕ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
GRUPINĖS KELIONĖS I LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Tarp dviejų prezidentų gimtadienių

Gal nedaug kas atkreipė dėmesį, kad Vasario 16-oji įsiterpia tarp didžiųjų Amerikos prezidentų, Lincolno ir Washingtono, gimtadienių. Tai atsitiktina, bet ir reikšminga. Du didieji Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentai, kurių vardai tebėra gyvi šio krašto istorijoje ir tautos atminime, yra buvę žmonių laisvės skelbėjai ir gynėjai.

Washingtonas gynė šio krašto gyventojų teisę laisvai apsispręsti ir nepriklausomai tvarkytis. Lincolnas kovojo už visų žmonių lygias teises laisvai tvarkyti savo gyvenimą. Abu tie didieji vardai ir laisvės idealai gaubia Vasario 16-osios deklaraciją, kuria buvo išreikšta lietuvių tautos valia laisvai gyventi nepriklausomoje savo valstybėje.

Sovietinė okupacija ir prievarta buvo ne tikai tų didžiųjų laisvės idealų paneigimas bei išniekinimas, bet ir nusikaltimas žmonijai. Kokia maža ir fiziškai silpna bebūtų tauta, ji yra pasaulinės žmonių šeimos narys, lygus didžioms ir galingoms tautoms.

Tautos teisė į laisvę ir lygybę priklauso ne nuo jos didumo ar galingumo, bet nuo to, kad ji yra gyva ir kad teisingumas reikalauja atiduoti kiekvienam tai, kas jam priklauso.

Kiekvienai tautai priklauso teisė laisvai tvarkytis. Kai didesnė ir galingesnė tauta ar valstybė tą teisę sumindžioja, ji nustoja teisės būti laisvo pasaulio bendruomenės nariu. Ji pati save išskiria kaip nusikaltėlę. Tokia buvo Sovietų Rusija.

Rusijos išsiskyrimas iš laisvojo pasaulio yra būdingas ne nuo šiandien. George Washingtono laikais Amerikoje ir Vakarų Europoje aidėjo žmogaus lygybės ir laisvės šūkiai. Prancūzijoje dėl to kilo didžioji revoliucija. Amerikoje 1776 m. liepos 4 d. buvo paskelbta nepriklausomybės ir kovota laisvės kova, kuri baigėsi šio krašto laimėjimu. Gi tuo pačiu metu carinė Rusija, susitarusi su vokiškąja Prūsija ir Austrija, užgrobė ir pasidalijo Lietuvos ir Lėkijos laisvą respubliką. Kai Vakarų pasaulyje laisvės idealai buvo iškelti, Rytų rūsiskajame pasaulyje jie buvo sumindžioti.

Lincolno laikais pasikartojė tas pats. Abraomas Lincolnas 1863 m. sausio 1 d. paskelbė emancipacijos arba vergų išlaisvinimo deklaraciją. Dėl to kilo vidaus karas, bet jis buvo laimėtas žmogaus teisių ir lygybės gynėju. Vergija buvo panaikinta. Tuo tarpu caristinėje Rusijoje lietuvių, lenkų ir kitos tautos liko pavergtos. Lietuvių ir lenkų sukilimas 1863 metais buvo kruvinai užšlopintas. Ir šiuo atveju Rusija skyrėsi iš laisvo Vakarų pasaulio, kaip žmonių ir tautų engėja.

Laisvė yra įgimta ne tikai atskiram žmogui, bet ir tautai. Tautoje ji apsieiškia nepriklausomybės siekimu.

Nepriklausomybė nėra kokia tai tautos užgaida. Užgaida gali būti įsinorėjimas dalyko, be kurio galima apsieiti ir kuris kartais gali būti neprotingas. Nebe vienu atveju didžiosios valstybės žiūri į mažųjų tautų nepriklausomybės siekimą kaip į neprotingą užgaidą. Taip ir Baltijos valstybės savo metu žiūrėjo hitlerininkai ir bolševikai.

Nepriklausomybė tautai yra gyvybės dalykas, jos valios giliausia išraiška. Kaip atskiras žmogus, taip ir tauta turi teisę savo valią apreiškinti laisvai. Tautai toji laisvė geriausiai išsaugojama nepriklausomoje savo valstybėje.

SUTINKANT NAUJĄJĮ JUNGTINIŲ TAUTŲ VADOVĄ

Kęstutis K. Miklas
"Darbininko" korespondentas

Jungtinės Tautos per pastaruosius dvejus metus buvo susirūpinusios, kas vadovaus joms. Kas pakeis 74 metų amžiaus sulaukusį JT generalinį sekretorių Boutros-Boutros Ghali, kai jo penkerių metų terminas baigsis 1996 m. gruodžio 31 d.? Boutros Ghali dėjo visas pastangas, kad būtų išrinktas antram terminui. Deja, jam kelią užkirtė JAV, panaudojusios veto teisę JT Saugumo Taryboje. JAV siūlė jam pratęsimą vieneriems metams, bet jis su tuo nesutiko - reikalavo trejų, mažiausiai dvejų metų. Nepaisant to, kad jį, kaip prisiekusį frankologą, labai rėmė Prancūzija ir taip pat Afrikos blokas, ir čia jam nepasisekė.

Generalinio sekretoriumi Boutros Ghali JAV buvo nepatenkintos nuo pat jo išrinkimo 1992 metais. Šiam egiptiečiui diplomatu, tada 69 metų amžiaus, gerai mokančiam prancūzų kalbą, būti išrinktam į JT vadovo postą Prancūzijai buvo labiausiai priimtinas kandidatas. Prancūzijai spaudžiant JAV nusileido, ir tokiu būdu jis tapo išrinktas, ypač kai pažadėjo nesiekti antro termino ir savo kadencijos metu iš pagrindų reformuoti bankrutuojančias Jungtines Tautas. Tačiau po poros metų jis pakeitė savo nuomonę ir nepajėgė įgyvendinti ką buvo žadėjęs. Tai užrūstino JAV kongresą, kuris užblokavo bet kokią JAV narystės piniginių įnašų į Jungtines Tautas. Ir šiandien JAV yra skolingos joms apie 1,5 milijono dolerių. JAV buvo nepatenkintos juo dėl vedamos politikos Somalio ir Jugoslavijos reikalais, dėl jo daromų sprendimų su milžiniškom išlaidomis, nesitarant su JAV bei kitais kraštais, dėl nepajėgumo praversti reformas bei sumažinti išlaidas JT administracinį personalą. Prieš porą metų vieno susitikimo su JAV valstybės sekretore, tuometine JAV ambasadore Madeleine Albright, metu skundėsi jai negalįs tinkamai vadovauti Jungtinėms Tautoms, nes Amerika yra jo problema. Ambasadorė čia jį sustabdė šiais žodžiais: "Tai ka, Jūs nesuprantate, Boutros, kad Jūs esate mano problema!"

Kalbant apie kompensaciją, būnant JT generaliniu sekretorium, Boutros Ghali metinė alga

buvo \$205,809, prie to jis dar gaudavo \$25,000 reprezentacijai, turėjo namą New Yorko miesto centre su 4 miegamaisiais, 3 tualetiniais kambariais, valgomuoju ir darbo kambariu. Taip pat jam buvo skirtas Mercedes-Benz automobilis su vairuotoju, JT sargybinis ir 24 valandų New Yorko miesto policijos apsauga. Savaiame suprantama, netekęs generalinio sekretoriaus posto, visą tą prabangą praras, bet verkšlenti neturėtų, nes gaus pensiją - pusę jo buvusio atlyginimo.

Afriktietis - naujasis JT gen. sekretorius

Į generalinio sekretoriaus postą jau prieš pusmetį buvo linksnuojamos kandidatų pavardės beveik iš visų kontinentų. Afrikos kraštų blokas labiausiai buvo veiklus, itaigaujant kitus kraštus, kad į šį postą būtų išrinktas afriktietis. JAV į tai gan skeptiškai žiūrėjo, bet tam nespėjusio, ypač kai paaiškėjo, kad į šį postą yra siūlomas JT gen. sekretoriaus pavaduotojas taikos palaikymo klausimais, Ghanos atstovas Kofi Annan. Jam pritarė ir Prancūzija, kuri kėlė sąlygą, kad naujasis sekretorius būtinai kalbėtų ir prancūziškai. Jo kandidatūrą taip pat rėmė ir pagaliau atsistatydinęs Boutros-Boutros Ghali. Annan buvo išrinktas perimti JT vadovavimą ir nuo šių metų sausio 1 dienos jis oficialiai užima JT generalinio sekretoriaus postą.

Kofi Annan palyginti yra gana jaunas: gimė 1938 m. balandžio 8 d., Bekvajuje, i pietus nuo Kumasi, vieno iš Ghanos didmiesčių. Jo tėvas buvo vienos genties vadas, gan turtingas, vadovavo United Africa Company padaliniiui. Dėl to jis išgalejo leisti savo sūnų į mokslius. Jaunasis Kofi studijavo ekonomiką Kumasi mokslo ir technologijos universitete. Nuo 1959 m., gavęs Fordo fondacijos stipendiją, tęsė studijas Macalester kolegijoje, St. Paul mieste, Minnesotos valstijoje. Šią kolegiją baigęs gavo ekonomikos bakalauro laipsnį. Po to tęsė studijas Tarptautinių

Generalinė Asamblėja 1996 m. gruodžio 17 d. penkerių metų laikotarpiui, pradedant 1997 m. sausio pirmąją, paskyrė naują, septintąją Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių. Juo tapo Kofi Annan iš Ghanos.

UN/DPI Evan Schneider nuotraukoje iš kairės į dešinę: septintasis Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius Kofi Annan (Ghana), 55-osios Generalinės Asamblėjos Prezidentas Razali Ismail (Malajzija), buvęs Generalinis Sekretorius Boutros - Boutros Ghali.

santykių institute Genevoje, o nuo 1971 m. vėl Amerikoje, kur Massachusetts Technologijos institute įgijo vadybos magistro laipsnį. Savo karjerą tarptautinėje plotmėje jis pradėjo 1965 metais, iki 1971 m. dirbdamas Addis Abeboje, Etiopijos sostinėje, įkurtoje Afrikos ekonomikos komisijoje. Nuo 1976 m. jis jau dirba JT būstinėje Genevoje, o vėliau New Yorke, kaip pagalbininkas vyriausiam pabėgėlių reikalų komisarui ir jo kontrolierius pabėgėlių reikalais Addis Abeboje, Ismailijoje ir Kaire. Jis taip pat buvo JT tarpininkas Persijos įlankos kare evakuojant 900 JT darbuotojų, sprendžiant pusės milijono Kuvaite ir Irake klajojančių žmonių problemas ir po to specialus JT igaliojantis Jugoslavijoje. Jis yra gerai susipažinęs su JT administraciniu aparatu - kurį laiką vadovavo JT kadrų skyriui.

Kofi Annan yra antrą kartą vedęs. Su pirmąja žmona iš Nigerijos išsiskyręs, vedė švedę advokatę Nane Lagergren, taip pat išsiskyrusią, kurios motina yra sesuo švedų diplomato Raoulis Wallenbergas, pagarsėjęs Antrojo pasaulinio karo pabaigoje gelbstint tūkstančius Vengrijos žydų. Jų šeimoje trys vaikai - iš abiejų pirmųjų santuokų: 26

metų dukrė ir 23 metų sūnus iš Kofi pusės ir 25 metų dukrė iš Nane Lagergren pusės.

Naujasis gen. sekretorius žada savo kadencijos metu sumažinti JT deficitą, pravedant drastiškas reformas. Jis stengsis atstatyti JT prestižą JAV kongrese. Jis tikisi, kad JAV apmokės savo skolą ir tuo jam padės išgelbėti JT iš finansinės krizės. Pagal kitus diplomatus ir jį iš arčiau pažįstančius, jis yra laikomas ne tik prityrusiu diplomatu, bet ir stipriu administratorium. Jis yra švelnus, ramus būdo, sukalbamas ir niekada neišvedamas iš pusiausvyros žmogus. Vykdydamas jam pavestas užduotis ar darydamas galutinį sprendimą, visad stengiasi pasitarti su kitais. Visi tikisi, kad Jungtinės Tautos jam vadovaujant susilauks daug pakeitimų.

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo - DARBININKO, kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose.

MEDEKŠA

Eugenijus Urbonas

3

Vešliai sudygusių rugių galulauke žirgas ramiai sekė šeimnininką. Rausvi daigai žvilgėjo vakaro rasos nuberti. Malonus jausmas kuto širdį - gerai sudyge, sausa dirva. Jeigu neišmirks pavasarį - o žemaičių kraštą jau keleri metai kankina liūtys, - žada gražų derlių. Dar prieš aušrą senasis Derbutas jau sėdėjo prie trobos. Šalia jo - maišeliai avižų ir nuvalytas balnas.

- Prisirišk iš abiejų pusių. Nežinia, kiek kelionėje išbūsi. Atsarga gėdos nedaro.

Kengio žmona išnešė duonmaišį, skarelės kampu šluostėsi srūvančias ašaras.

- Motin, ką tu čia dabar. Argi tavo senį į karą šaukia. Praeis trys dienos - ir namie. Nežliumbk! - Kengis apkabino savo moterį, išbučiavo šlapius skruostus ir ėmė balnoti arkli.

Šaltragsis jau laukė prie pilaitės vartų. Vyrai paragino arklius ir Rizgių kaimo pusę. Ten jų laukė bajorų kaimo seniūnas Jovirdas. Juodas lenktu kaklu žirgas, balta žvaigždė kaktose, šikšniniais pavadžiais pririštas prie jovaro, jau buvo pabalnotas. Pamates atjojančius, Jovirdas, čerškindamas kalavijų, atrišo žirgą ir išoko į balną. Tai buvo vidutinio amžiaus, liesas, aukštas vyriškis, smailiai kirpta barzda ir rūpestingai raitytas ūsų galiukai.

- Ar į šventę išsirošei, Jovirdai? - šyptelėjo Šaltragsis.

- Ginklas bajorui visada praverčia. Jawohl!

Šaltragsis nieko neatsakė, paspaudė pentiniais širma žirgą ir risčia iš kaimo išlėkė į vieškelį. Nepatinka jam Jovirdas. Nesuprasi, ką galvoja. Kalbėjo, kad jam kunigaikštis davęs sodybą Kijevo žemėje. Bet niekas tiksliai nežino, o jis vis gyvena čia, tėvo sodyboje, senam bajorų kaime - Rizgiuose. Bočiai dar Mindaugo laikais bajorais tapo, kai Lietuvos kunigaikštis buvo užsidėjęs karaliaus vainiką. Visiems Rizgių kaimo vyrams buvo suteikti bajorų vardai. Laikas bėgo, iš

Dubysos pakrančių buvo išvytas Rygos vyskupas. Lekavos kaime, prie Betygalos, taip ir liko suvežti akmenys Kristaus mokslo maldykos pamatams. Žygiai, karai, nuolatiniai kryžiuočių užpuolimai sekino žmones, senieji retai kuris mirė savo mirtimi. Ar mokės jaunieji taip myleti savo žemę?..

Sušilę vyrai jau pusvalandį lingavo žingine. Artėjo Dubysos skardis. Į pakalnę buvo nepatogu sėdėti balnuose - prilaukė, įtempe pavadžius, ir risčia pereinančius arklius. Garsiai bildėjo žirgų kanopos per medinį Dubysos tiltą. Už slėnio, ant kalno, jau matėsi Ariogalos pilis. Prieš septyniolika metų sudegino senąją kryžiuočiai. Tada, kai siautė ir po Plaušinių kraštą. O paskui Jogaila pažadėjo žemaičių žemei Ordinui.

(Dubysos saloje sutartis buvo pasirašyta 1382 metais. Skirgaila ir Jogailos pasiuntiniai atidavė žemaičių kraštą iki Dubysos Ordinui, kad šis paremtų Jogailą kovoje dėl valdžios Lietuvoje su Kęstutiu. Sutartis turėjo būti ratifikuota susitikus Jogailai su pačiu magistrin. Bet susitikimas neįvyko. 1384 Jogaila atvyko iki Sėdėdžiaus. Ordino magistras dėl nusekusių Nemuno aukštyn neplaukė, o pėsčiam žygiuoti tais laikais būtų buvusi didžiulė negarbė. Taip delegacijos nesusitikė. Žemaičiai Ordino vyriausybės nepripažino.)

- Gal sustokim, arklius pagirdysim, pailsėsim, - pasiūlė Jovirdas. Šaltragsis atsisakė.

- Sustokim prie Birutės kalno. Pasiganysim. O dabar arkliai sušilė. Dubysos slėniu paragino risčia. Pievoje prie Birutės kalno vyrai sustabdė sušilusius žirgus. Padubysy raitėsi palšas rūkas, ir tik properšose žvilgėjo skaidrus kaip ašara sraunios žemaičių upės vanduo. Žirgai prunkšdami bandė leistis smėlėta įgriuva žemyn, bet Šaltragsis perspėjo draugus.

- Uždėkim abrakus, tegu avižų pakramto, atvės - tada pagirdysim. Priėjo savo širmį prie pakrantėje augančio raudonom uogom apsipylusio šermukšnio ir lėtu žingsniu pakilo į kalną.

Nuo Birutės kalno tolyn vinguriavo Dubysa, rūkas plaukė žemai slėniu lyg pūkų patalas, kitoje slėnio pusėje - miškai. Retkarčiais iš žemaičių sodybų kylantys į dangų dūmai rodė, kad žmonės jau pakirdę po nakties miego.

Ant Birutės kalno Gimbuto pilį Šaltragsis gerai pasimirinė. Ne kartą

viešėjo, grįždamas iš Kauno. Giminiavosi nuo seno - čia netekėjusi buvo jo motinos sesuo, čia šventė pusbrolio vestuves. O kokia tada kitapus Dubysos, Butkiškės miškuose, buvo medžioklė! Dabar kalnas tuščias ir nykus, dar mėtos apdegusių rastų anglys. Nespejo tada į pagalbą Gimbutui apylinkės bajorai - sudegino pilį, išsivare žmones, o vyrai žuvo nelygios kautynės su kryžiuočių riteriais. Ariogalos likimas irgi panašus, bet pilis ten jau atstatyta. O čia, žemaičių valdos vietoje, - tik nuodėgulių krūvos.

...Reiktų nors senatvėje nuvykti į šventas vietas Prūsų žemėje. Nežinau, kada siela iškeliaus į dausas. Pasimelsti dievams... O gal ir ten tik degusių anglų belikusios?..

Priklaupe Šaltragsis ant kelių, pasilenkęs kakta palietė po nakties atvėsusią žemę, tartum maldai ir šventai priesaikai. Čia ne kartą viešėjo Didysis kunigaikštis Kęstutis ir jo žmona Birutė, gal todėl gražų kalną žmonės pavadino jos vardu. Kengis šalia Šaltragio mūrmėjo maldą Perkūnui, Jovirdas stovėjo ir, atsiėmęs į kalaviją, žvalgėsi po Dubysos slėnį. Šaltragio dvasia kiek apribo, bet širdį maudė - kodėl žemaičių vyrus kunigaikštis kviečia prie Nemuno..

Arkliai apsiporto vienas su kitu, po jų kanopomis bildėjo senojo žemaičių kelio gruntas. Medekša jojo priekyje ant savo bėrio, kaimo vyrai, prie savų pririšę po tris, kartkartėmis šūktelėjo ir neklaužadas pertraukdavo botagu. O Alsysis ant Sakalo kratėsi gale. Jo treigys įkaito, žirgo kaklas garavo svaigiu šiltu kvapu.

Alsysis jau pradėjo gailėtis, išprašęs į tokį ilgą kelią - trynė užpakali, ne visai pataikydavo ir taktą balne. Medekša praleido raitus į priekį ir, palaukęs Alsio, paklausė:

- Ar ištersi? Gal grįžk - Nemunas dar toli.

- Priprasiu, nesirūpink.

- Gerai, tik jokį priekį. Duikių mažiau. Laikykis prie manęs. Greit sustosis pailsėti.

Alsysis paragino Sakalą ir lengva risčia paskui bėrį prajojo priekin. Širdyje buvo patenkintas, kad gali joti šalia brolio.

Vakare jotis pasiekė Nemuno pakrantes. Po tris supančioje, leido ganytis arkliais, o vyrai prie Nemuno sukūrė didelį laužą. Vietos žvejai atnešė tinklaidį, kurį iš Nemuno ištraukto žuvies. Alsui buvo labai keista - visos žuvys dydžio kaip viena, kiek didesnės už (nukelta į 4 psl.)

■ Gruzija atšaukė savo diplomato Georgijaus Macharadzės diplomatinę imunitetą, kad Jungtinės Amerikos Valstijos galėtų iškelti jam bylą dėl penkių automobilių avarijos sausio 3 dieną Washington, kai žuvo šešiolikmetė amerikietė. Šis Gruzijos prezidento Eduardo Ševardnadzės sprendimas yra labai neįprastas, nes valstybės retai kada sutinka panaikinti savo diplomatų imunitetą, tiesiog gražina juos namo. Macharadzė jau ne pirmą kartą prasižengė vairuodamas automobilį. Būtent šį aplinkybę ir paskatino Gruzijos vadovą taip griežtai pasielgti. Prasikaltęs diplomatas nuvyko į New Yorką, nes ketino skristi namo, tačiau Ševardnadzė įsakė jam pasilikti, kadangi JAV valstybės sekretorius Warren Christopher asmeniškai paprašė Gruzijos prezidentą įsikišti.

■ Vėl susirgęs Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas, kaip mano jo buvęs patarėjas saugumo klausimais Aleksandras Lebedis, antros prezidento kadencijos neištemps. Todėl šalyje bus surengti pirmalaikiai rinkimai, interviu Rusijos privačiai televizijai "TV 6" sakė A. Lebedis. 46 metų buvęs generolas vėl patvirtino, jog pretenduoja į Rusijos prezidentus: "Aš noriu tapti prezidentu ir aš juo tapsiu". Apie 65 metų B. Jelcino, atsigulusio į ligoninę dėl plaučių uždegimo, sveikatos būklę A. Lebedis sakė, kad prasta sveikata yra asmeninė drama, tačiau šiuo atveju ji tiesiog baigiant tapo visos šalies tragedija. Rusijos, anot A. Lebedžio, niekas nevaldo. Pavasarį A. Lebedis ketina įkurti partiją. Jo komandoje dirba ir pasaulio šachmatų čempionas Garis Kasparovas, interviu televizijai sakė jis.

■ Daugiausia iš juodųjų sudaryta prisiekusiųjų taryba prieš 16 mėn. išteisino buvusios žmonos Nicole Brown Simpson ir jos draugo Ronaldo Goldmano žmogžudystę kaltinamą O. J. Simpsoną, tačiau vasario 4 d. kita taryba, kurią daugiausia sudarė baltieji, jam priteisė sumokėti 8,5 mln. dolerių. ABC "News", po nuosprendžio paskelbimo surengusi telefoninę viešosios nuomonės apklausą, nustatė, jog su nuosprendžiu sutinka du trečdaliai, arba 74% baltųjų ir tik 23% juodųjų suaugusių šalies gyventojų.

BŪTI AR NEBŪTI - NATO KLAUSIMAS

(atkelta iš 1 psl.)

Visi kovos būdai turi atitikti laiko tikrovę. Tuo metu, kai Lietuva, vadovaujama Vytauto Landsbergio, su tokiu atkaklumu ir tokiu didele kantrybe, taikos keliu išsiveržė į Nepriklausomybę, beginkliams lietuviams grasino sovietinė armija. Bet tada abi pusės buvo vienos valstybės piliečiai, bent sovietinėmis akimis žiūrint. Tad sovietams grėsė visiška vidinė suirutė, jei jie būtų platesniu mastu panaudoję ginklus prieš savus piliečius.

Dabar visai kita padėtis. Rusijos imperija, nors ir mažesnė už sovietinę, vis tiek yra imperija. Ši imperija, taip žiauriai naikinusi Čečėniją, neturėtų jokių skrupulų susidoroti su dabar jau svetimų kraštų piliečiais, ypač jei tie kraštai paliktų už karinių sąjungų ribų. O reikšminga karinė sąjunga Europoje yra tik viena - NATO.

Sunku daug ko nors pozityvaus tikėtis iš JAV prezidento paskelbto vizito Maskvon ir jo susitikimo su Jelcinu. Vakarų politikai stačiai varžėsi, kuris labiau įtikis Gorbaciovui. O dabar jie pataikauja Jelcinui. Tose dviejų prezidentų derybose, be abejo, bus sprendžiama, kurios šalys

galės tapti NATO narėmis. Jei nebus vidinio JAV-jų piliečio spaudimo, Baltijos šalys labai lengvai gali atsidurti už NATO ribų, taigi Rusijos karinėje ir ekonominėje įtakos zonoje.

Ir kiti Rusijos politikai atkakliai bando NATO kaip nors išardyti ar pakeisti jos tikslus ir net vardą. Štai kandidatas į Rusijos prezidentus, Aleksandras Lebedis, pareiškė, kad jis nieko prieš NATO išplėtimą. Jis "tik" reikalauja, kad ta sąjunga kitaip vadintųsi. Na, žinoma, ir jos garantijos vienu ypu būtų irgi atskiestos.

Keiščiausia, kad ir mūsų užsienio lietuvių tarpe atsiranda žinomų žmonių, kurie pučia į tą pačią dūdą kaip Lebedis. Pavyzdžiui, neseniai išgirdome pasisakymą prieš Lietuvos narystę karinėje sąjungoje - NATO. Kai vietoje NATO siūloma kažkoks Šiaurės blokas, kuris neegzistuoja kaip efektyvi karinės gynybos sąjunga, stačiai nebeaišku, ar tai pikta valia prieš Lietuvos gynybą, prieš Lietuvą, ar tai visiškai nesupratinamas geopolitinių realių, nuo kurių priklauso Lietuvos ateitis, Lietuvos kultūrinis, politinis ir ekonominis vystymasis.

"Chartijai 77" - 20 metų

Sausio 10 d. Prahoje buvo surengta konferencija, kuria paminėta dvidešimties metų sukaktis nuo žmogaus teisių judėjimo "Chartija 77" įsikūrimo. Tarp kitų, dalyvavo vienas pagrindinių Chartijos signatarų ir judėjimo narių, dabartinis Čekijos prezidentas Vaclav Havel.

"Chartija 77" gimė kaip Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos, vykusios 1975 metais Helsinkyje, vaisius. Po

Helsinkio konferencijos, 1977-ieji buvo paskelbti Tarptautiniais politinių kalinių gelbėjimo metais. Kaip tik tada Jugoslavijos sostinėje Belgrade buvo surengta Tarptautinė konferencija politinių kalinių klausimu. Čekoslovakijos disidentai, naudodamiesi proga, Prahoje paskelbė manifestą, kuriame skelbė, jog nepaisant oficialių pareiškimų, Čekoslovakijoje daug žmonių dėl savo įsitikinimų yra

Jaunieji ūkininkai.

V. Kapočiaus nuotr.

Naujų operacijos būdų atkuriamos krūtys

Didžiosios Britanijos plastinės chirurgijos specialistai pareiškė, kad milijonai moterų, kurioms operuojamos krūtys, bus išgelbėtos nuo nemalonių kūno deformacijų.

Eilsburio Stouk Mandevilio ligoninės Anglijoje chirurgė C. C. Koo ir jos kolegos tuoj po onkologų atliktos krūtų pašalinimo operacijos paėmė pacientės nugaros raumenų bei odos ir suformavo naują krūtį.

Didžiosios Britanijos plastinių chirurgų asociacijos posėdyje, pademonstravusi operuotą pacientę nuotrauką, C. C. Koo pranešė atlikusi krūtų rekonstrukcijos operaciją jau 40 moterų.

Naujasis metodas tapo įmanomas, nes dabar atliekama ne tokia radikali mastektomija (krūtų pašalinimas). Šalinamas tik auglys, o ne visa krūtis kaip anksčiau. Tačiau net ir po tokios operacijos krūtis lieka deformuota. Chirurgų įsitikinimu, deformuota krūtis net labiau trikdo moterį negu visai nupjauta, todėl krūtį reikia rekonstruoti.

Operuojama moteris guli ant šono, todėl chirurgams labai patogų jai iš karto suformuoti naują krūtį. Tam imamas raumuo, kuris daugumai moterų nėra gyvybiškai būtinas. Pasak C. C. Koo, šis raumuo reikalingas nebent alpinistėms. Be to, nugaros randai neatrodo labai bjauriai.

uždaryti kalėjimuose. Tarp manifesto, pavadinto "Chartija 77", signatarų buvo dabartinis Čekijos prezidentas, dramaturgas Vaclav Havel, taip pat rašytojas Ludvik Maculík, filosofas Jan Patočka, buvęs užsienio reikalų ministras Jiri Hájek. Chartijos paskelbimu prasidėjęs judėjimas reikalavo, kad Gustavo Husako vadovaujamas komunistų režimas gerbtų tuos išpareigojimus žmogaus teisių klausimu, kuriuos Čekoslovakija priėmė pasirašydama Helsinkio konferencijos baigiamąjį aktą. Judėjimo nariai prieš manifesto pasirašymą buvo valdžiai nepritariantys, bet jos toleruojami intelektualai. Po Chartijos paskelbimo, jie atsidūrė režimo politinių priešų padėtyje. Vienas iš judėjimo narių, filosofas Jan Patočka, tardymo metu sumuštas, greit mirė. "Chartija 77" judėjimas oficialiai gyvavo 15 metų. 1992 metų rudenį signatarai oficialiai pranešė apie judėjimo pabaigą, konstatuodami, kad Čekijoje ir Slovakijoje jau galutinai išsivertino demokratija.

VRTP

Sniege paskendusi ūkininko sodyba.

V. Kapočiaus nuotr.

Bombėjuje streikuoja 1300 kino teatrų

1300 Bombėjaus kino teatrų paskelbė neribotą streiką. Streikuoti nuspręsta, kai Maharaštros valstijos vyriausybė padvigubino kino bilių mokesčius - nuo 50 iki 100% nuo bilieto kainos.

Prieš tai kino teatrų atstovai prašė sumažinti mokesčius iki 25%, nes tapo neįmanoma konkuruoti su kabelinės TV verslu.

Bombėjaus kino pramonė, žinoma Bolivudo vardu, per metus išleidžia apie 120 indišų filmų. Apie pusę lėšų filmų gamybai iki šiol surenkama iš platintojų, todėl mokesčio pakėlimas, dėl kurio sumažėtų kino teatrų pajamos, gali pakirsti pati Bolivudo finansinį pagrindą.

(nukelta į 6 psl.)

Kreipimasis dėl lituanistinių mokyklų istorijų

(atkelta iš 2 psl.)

los aprašymą teturim iki 1971 m. Kas vadovavo ir mokytojo po A. Gustaičio? Gal malonėtų atsiliiepti dabartinis vedėjas ar vedėja? Ilgai veikė Brocktono lit. mokykla, turim aprašymą. Tik vieno nedidelio dalyko betruksta - kada nustotoje veikti? Argi sunku tą kam nors parašyti?

Apie New Yorko Maironio mokyklą turime aprašymą. Bet, rodos, kažkada New York'e veikė Lietuvių mokytojų kursai, kuriems vadovavo ar ne A. Samušis? Gal jis parašytų? Reikia Great Neck lit. mokyklos aprašymo.

Bėda yra su sostinės, Washington, K. Donelaičio lit. mokykla. Turim aprašymą ligi 1970 m. Iš dabartinės vedėjos, deja, neišprašom žinių.

Ne taip dar seniai su Švietimo taryba palaikė ryšius Rita Shivoskas, globojusi ar koordinavusi lituanistines klases Maizervillės, Minnersvillės, New Philadelphi-

jos ir Frackvillės parap. mokyklos. Ar negalėtų ji suteikti tikslesnių žinių apie šiuos klasių veiklą?

Kokių žinių mums reikia? Teisingu ir nedaug: kada, kas ir kur mokyklą įsteigė, kas buvo vedėjas, kas mokytojas, kiek skyrių, kiek mokinių buvo, kada nustotoje veikti? Pirmą pirmiausia toje mokykloje dirbė mokytojai, LB veikėjai, netgi ir toje mokykloje mokėsi mokiniai. Kreiptuosį į visus "Darbininko" skaitytojus - nesikuklinkite, nesakykite: "apsisė ir be manęs". Ir mažiausia žinutė padės sulipdyti veikusių lituanistinių mokyklų istorijas. O tebeveikiančių mokyklų vedėjų moralinė pareiga patiems atsiliiepti. Laiko nedaug, nes po mėnesio kito norime turimą medžiagą atiduoti spaudai.

Žinias prašome siųsti šiuo adresu: Juozas Masilionis, 4632 S. Keating Ave., Chicago, IL 60632-4823.

MEDEKŠA

(atkelta iš 3 psl.)

gero vyro sprindį. Išdarinėję ir pasūde, susmaigstę ant iešmų, viš lauzo žarijų vyrai čirškino žuvį, ir Alsysis nebuvo gyvenime valges skanesnės žuvies - toks gardus buvo ant lauzo keptas riebus Nemuno žiobris.

Nuovargis greitai berniukui užspaudė akis. Pro miegus Alsysis dar girdėjo toli panemunio slėniu plaukiančias vėjų dainas ir anapus Nemuno kalbančių žmonių balsus. Ausyse dundėjo žirgų kanopos, panemunės paukščių klyksmas, kvepėjo po šonu sausas šienas... Brolis Medekša priėjęs užmetė arklį prakaitu kvepiantį apklotą, ir Alsį apėmė saldaus miego svaigulys. Alsysis lyg girdėjo Nemuno lankoje žvangintį Sakalą, duslų vyrų bosijimą, bangų pliuskenamą valtį...

Rytojaus diena jo laukė pilna netikėtumų, taip džiugiai ir skausmingai užgavusių jo širdį.

*** Kai Šaltragis su vyrais pasiekė Nevėžio ir Nemuno santaką, visa lanka jau buvo prigūžėjusi žmonių. Žvingavo arkliai, šūkavo vyrai, skalijo šunys, bliovė veršiai, žvygavo skerdžiamai paršai.

Buvo panašu į turgų. Per Nemuno atšaką į vidurį upės esančią didelę salą bolavau naujų rąstų tiltas, ant kurio stovėjo sargybiniai ir atvykusių į salą neįleido. Buvo matyti dvi didžiulės palapinės, sukinėjasi kryžiuotais apsiaustais vyrai.

- Velnias čia juos atnešė. Paskandint visus kaip šunis Nemune.

- Kengi, ne mūsų rankose valdžia, žiūrėk, jau kiek metų žemaičiai

turi klausyti Lietuvos didikų, - irgi nepatenkintas burbtelėjo Šaltragis. - Argi mūsų didysis vadas Kestutis būtų šitaip su kryžiuočiais bendras puotas rengęs. Žiūrėk, salos pakrastyje vyrai baslius kala, pamatysi - vaišes bendras padarys, geriau būtų kalavijus į kryžiuočių šalmsus pagalašti.

- Nesuprantu, kokios čia gali būti vaišės. Kam čia jų reikia - pavalgyti ir namie turim, - stebėjosi Kengis.

- Jovirdai, joki, pasidairyk, ar nepamatysi Rumbaudo. Gal pasakys, ką mums veikti, - paprašė Šaltragis.

Kai Kengis liko su Šaltragiu dviese, tas prašneko atvirai.

- Kažko nepatinka man, Kengi, Jovirdas. Tėvą jo gerai pažinojau

- doras buvo žmogus, žuvo prie Ariogalos. Prosenis, pasakojo,

karaliaus Mindaugo karys buvo, vienam sūnui žemės prie Girkalnio

gavo, kitam - toli už Naugarduko, karalius jam daug gudų dovano-

jės. O Jovirdas dabita pasidarė, Ragainėje metus pabuvo - tai ir

vokišką žodį iškūša. Lyg žemaičių liežuvis savų žodžių neištartų.

- Neturiu aš su juo bendra, prieš mus jis vis nori pasirodyti

viršesnis. O mes nepriklausom bajorams - laisvas mūsų kaimas,

tiesiai kunigaikščiui duoklę siunčiam.

Jiems besišnekant, pasirodė Rumbaudas. Nušokęs nuo žirgo,

aplojo per petį draugiškumo ženklą Šaltragiui ir Kengiui.

- Ką mes čia veiksime, seniūne?

Rumbaudas patylėjo.

- Nežinau, vyrai. Kalbėjau su Kauno seniūnu Sungaila. Žino,

matyt, mykia, bet tiesos nesako. Jaučia mano širdis, vyrai, kažką

negera. O pasakyt tau, Šaltragi, negaliu. Paliepė tik arklus palikti,

ginklus palikt saugančiam, o žemaičių bajorams į salą susirinkt.

Girdėjav, kad pats Didysis kunigaikštis Vytautas iš Kauno atjoja, o

magistras sako, Nemunu atplauks.

Šaltragis pasiūšė:

- Garbusis Rumbaudo, kodėl be ginklų į salą, kai ten kryžiuočiai ir priešai? Tai gal mus, žemaičių bajorus, kunigaikštis sumanė atiduoti magistrui įkaitais, plukdys surištus į Ragainę?

- Nežinau, Šaltragi. Ginklus dievų vardan pasiimkim. Bajorai esam. Kad neiškerstų mūsų kaip avinų vaišės pjaunamų.

Nemuno saloj sujudo kryžiuočiai, dzeržgėjo ginklais, kareis skambino į skydus ir nesuprantama kalba kažką šūkavo, gargaliavo.

Kengiui smarkiau pradėjo plakti širdis, tik Šaltragis atrodė ramus.

Jovirdas užsoko ant savo juodberio ir pasistiebes balno kilpose

žvalgėsi žemyn Nemunu.

- Atplaukia Ordino laivas, gal Ragainės komtūras ar pats magis-

tras pasirodys, kad toks sujudimas. Šitaip jie sveikina savo didžiuosius

viršininkus.

- Laivas pamažu yrėsi prieš Nemuno srovę. Jau buvo aiškiai

matyti didelė isitempusi burė, rieta laivo nosis, o paskui vyrai

pamatė sutartinai Nemuno vandenį skrodžiančius iš laivo šonų

išlindusius irklus.

Salos medžiai uždengė priplaukusį kryžiuočių laivą, ir buvo

girdėti dar didesnis triukšmas. Šurmuliui nutilus, iš palapinės auksu

siuvinėtu apsiaustu išėjo su kryžiumi rankose kunigas ir pradėjo

atvykimo garbei skirtas iškilmingas giesmių ceremonijas.

Didysis kunigaikštis Vytautas dar nesirodė. Kryžiuočių stovykla

aprėjo. Tik iš atplaukusio laivo prūsai tempė didelius gelumbes

ritinius ir dėjo prie didžiosios jų palapinės. Ant baslių jau buvo

užkaltos lentos, ir ką kryžiuočių tarnai dėjo ant didžiulio ilgo

stalo - nuo kranto buvo sunku išžiūrėti.

(Bus daugiau)

Vyta Bakaitis

Maison de l'amitié

Skiriama Tony Long

Turėtų būti kažkas neatidėliotino,
kad telefonas suskamba,
įpusėjus pietums

o, tai tu, žinomas kaip šeimos žmogus, skambini

kažkur iš Prancūzijos, kiek už Lyon'o,
nors ten dvi valandos ryto ir Paryžius
tebėra ten, kur tikėtina atrasti tave namuose

"Klausyk,
vieta, kur esu apstojęs,
vadinama draugystės namais

Visam pastate
esu vienui vienas, o traukinys
į Paryžių nevažiuos prieš septynias

tai kaip einasi tau?"

Iš anglų k. vertė Julius Keleras

1997 m. vasario 2 d. poetui Bernardui Brazdžioniui suėjo 90 m. Sveikatos ir kūrybingumo! Vytauto Maželio nuotr.

Apie Brolių Asilą

Donaldas Kajokas

"Nors ir esu tos nuomonės, kad žmogui, prisivertusiam mėsos ir prisivertusiam vynu, sunkiai teldenai į galvą dvasiški dalykai, vis dėlto nesu linkęs manyti (...), kad po ilgų ir atkaklių pasininkų giliau galima išvelgti dangiškuosius dalykus".

Rable, "Gargantua ir Pantagruelis"

Senamiesčio balandžiai jau kažkaip tingiai traukiasi man iš kelio, - su pašaipėle prisipažino vienas mano pažįstamas, nežymiai slūbčiojantis po neseniai patirtos autoavarijos. - Intuicija jiems turbūt kužda, kad aš jiems pikta nelinkiu. Antra vertus, jie veikiausiai jaučia mano kūno negalią, todėl neabejoja, kad spės pakilti, dar prieš man padarant netikėtą ar staigų judesį.

Kiek daug puikių dalykų užmirštame! Užtat koks džiaugsmas juos atsiminti! Štai anadien pėdindamas per aikštę, staciai brisdamas per balandžių jūrą, staciai prisiminiau, kad Pranciškus Asyžietis savo kūną vadino Brolių Asilu. Argi ne taikliai? Nešį mane, Broli Asile, aš tave šersiu, prižiūrėsiu, niekados neskriausiu, tačiau ir nelepinsiu, užlaikysiu neišsiperusį, sveiką, pasirošusį dirbti.

Tame jaukiame kreipinyje telpa ir meilė, ir subtili ironija, ir išmintingas kūno paskirties suvokimas. Taip kreipdamasis žmogus tartum sako: aš nesu kūnas, tarp manęs ir kūno visados yra tam tikras nuotolis, tačiau tai nereiškia, kad aš privalau žiūrėti į jį iš aukšto ar kaip į kažką svetimą. Jis yra mano įrankis, instrumentas, laikini mano namai ir podraug - ištikimas tarnas, prijaikintas gyvulėlis. Kas be ko, jis nėra itin protingas, gal

net tikras asilas, bet aš jį vis tiek myliu, todėl ir vadinu broliu, nes šiame buvime tarp savęs viskas taip viję susiviję - tarytum virvės plaušeliai, visi čia esame artimieji ir giminės, negali egzistuoti vienas be kito ir be visų - ar ne tiesa, Broli Asile?

Čia nieko nėra mano. Tik meilė, atvibrojanči iš sielos branduolio, iš vidinės visatos, iš amžiams ižiebtos kibirkštės. Visa kita - neverta laiko ir dėmesio, juoba "pasaulio sielvarto".

Tai išskirtinės patirties akimirkos, dvasios viršukalnės.

Vis dėlto, Broli Asile, dažniausiai tu esi taip arti manęs, kad tavo gyvenimo aistra, viską į galingą verpetą susukęs vitalizmas persiduoda ir man. Tuomet norom nenorom pasijuntu esąs keistame sunkiai subalansuojamame jėgų teatre, kur su užsidegimu vaidinami homeriški jausmai, demoniškos vilionės, kvapą gniaužiančios avantiūros. Vakaro nuvargę sugrįžtu į vienišias būstą, į tyliąją širdies menę, bet ir tenai girdžiu, kaip už sienos kažkas barasi, žudosi, spiegia, kelia šeimynines scenas. Puikiai žinau, jog visa tai vaidyba, vis dėlto - dažniausiai neišveriu ir nueinu "taikyti kaimynų". Tą pat mirksni, Broli Asile, tu gauni per galvą, nesuilaikęs ir pats skeli kanopa kam nors į tarpukojį, žiūrėk - jau ir skamba žvali muzikėlė, jau ir vyksta klasikinės salūnų peštyrės... O juk tie pamėkliški "kaimynų berniai" buvo suvaidinti vien dėl tavęs - kad apsigautum, patikėtum, jog šis tragifarsas ir yra tavo jausmas, tavo gyvenimas, likimas, tavo garbės reikalas...

Būk atsargus, Broli Asile. Vitalinio teatro artistai smaigsto vienas kitą butaforiniais kardais,

Baltistika Prahoje

Janina Krimska

Čekijos baltistika turi ilgą 170 metų tradiciją, kurią garsiajame Karolio universitete puoselėjo kalbininkai Šleicheris, Geitleris, Gebaueris, Zubatas, Machas, Trostas ir kiti.

Baltistikos studijos Filologijos fakultete vyksta nuo 1989 m. Pirmieji absolventai - tai pirmas bandymas po ilgesnės pertraukos atnaujinti baltistikos tradiciją seniausioje Europos universitete.

Šiuo metu Baltų kalbų kabinetas jau gali pasidžiaugti turtinga biblioteka (apie 3000 knygų), kurioje lietuvių bei latvių kalbų studijoms sukaupta gausios lingvistinės, istorinės, etnografinės bei grožinės literatūros. Lietuvių ir latvių kalbas dėsto doc. Ph. Dr. L. Rehačekas, prof. Ph. Dr. R. Parolekas, Ph. Dr. J. Krimska.

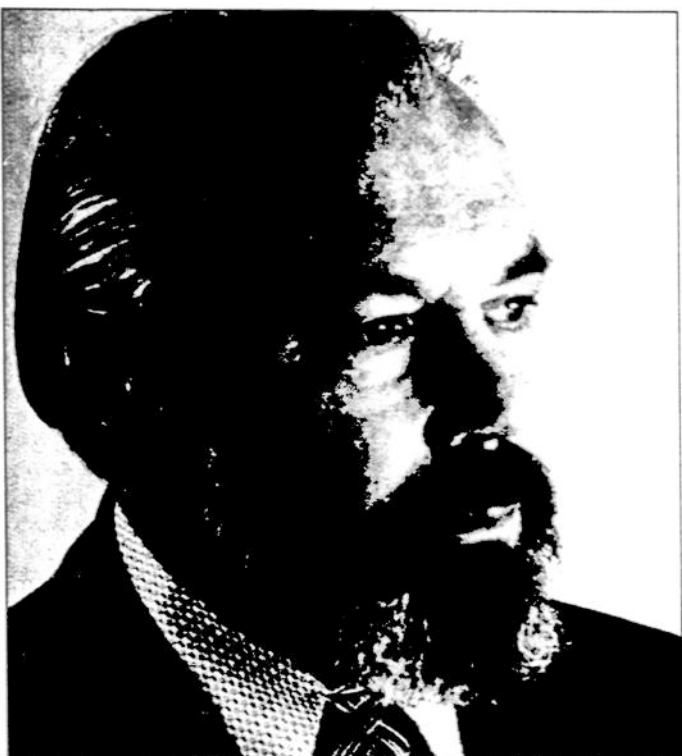
Kabinetas šalia organizuojamų baltistikos studijų planuoja leisti ir savo nuolatinį leidinį "Praha-Vilnius ir Praha-Ryga", paruošti Lietuvos ir Čekijos kultūrinių ryšių istorijas ir toliau palaikyti ryšius su užsienio baltistais, Čekijos lietuvių bei latvių draugijomis, vertėjų klubu.

tačiau tau bus smogta tikrų tikriausių suomišku peiliu. Negana to, su didžiausia viltimi bus laukiama atsakomojo smūgio, o itin nekantriai - mirtino. Kad pasijustumai esąs žudikas, amžinai kaltas savigrauvą, laisvai mąstyti ir jausti nesugebąs šūda, trumpa virvele prie šio pasaulio prištas dvasios paralitikas. Tuomet tu jau pinklėse, negailėstingos bėdos spąstuose, - o juk to ir buvo siekt! Tie artistai primetė tau savo vaidinimo scenarijų, apkavilino, trumpai tariant, pavertė tikru asilu.

Tai vienas kraštutinis - stacia galva nerti į galingą vitalinį verpetą, į audrą gyvenimo mėsajūre. Bet ne ką geresnis ir kitas kraštutinis, kai, pasibaigęs apgaulės teatru, nutari visiškai nusisukti nuo jo, strim-galviais metiesi į griežtą savidiscipliną, atsaisakai visų malonumų, pramogų, pradedi asketiškai gyventi, nors iš tikrųjų - tik savamoksiškai mėgdžioti kančios ištroškuso vienuolio kelią. Ir netrukus pajunti buką maulę, nesuvokiama stygių, protą stingdanti nuobodžio šaltuką. Štai jau pasmerkta "kvaila" praetis, iš atminties ištrintos jaunų dienų mintys ir geismų spalvos, atsisakyta juoko, žaismės ir nuotykyio, pagaliau gyvenimas tampa "švarus", kitaip sakant, monotoniškai pilkas, atgrasiai atkaklus. Paprastai būtent tada vis dažniau ima šmėkščioti mintis apie mirtį, iš pradžių pasamonišnis (t. y. lengvai depresinis), o vėliau ir atviras jos laukimas, mazochistinis garbinimas.

Taip visa savo grožybe pasireiškia vadinamojo dvasinio išsiskaitinimo nelauktas, staciai prieštingas efektas: pasirodo, nuo savo odos nuvalėi ne purvą, o patį gyvenimą, jo druską; ne pakylėjai save, o pasirišai po kaklu vieną iš sunkiausių svarsčių - mirties šaukimą. Tapai savamokslu pūsmokslu... Tai daugelio mūsų apibūdinimas, mūsų, kurie, įbėdę nosis į mėgėjiškas šarlatanų brošiūreles, savarankiškai gilinamės į "okultinius mokslus".

Broli Asile, kaip aprieta šuni vyk šalin tokį "švarumą" ir "skaitistą". Juose nėra džiaugsmo, vadinasi, nėra svarbiausiojo - tikrosios jėgos, dvasinio buvimo. Nuo maldaknygės pakelk akis į girsinčių gervų trikampį, mestelk pašaipų žvilgsnį veidrodin - i tuštumą savo akių, sodriai nusikeik, netgi sustauk tarsi prerių ar salonų liūtas, patraukęs ga-

Š. m. vasario 11 d. poetui Kaziui Bradūniui suėjo 80 metų. Ilgiausių metų!

KNYGOJE - SUSITIKIMŲ SU I. SIMONAITYTE UŽRAŠAI

"Klaipėdiške" - taip pavadin-tus profesoriaus Domo Kauno susitikimų su lietuvių literatūros klasike Ieva Simonaityte užrašus išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla. Knyga skirta šiemet minimoms rašytojos 100-osioms gimimo metinėms.

Ši beveik dviejų šimtų puslapių knyga - D. Kauno dienoraštis, gimęs po jo pokalbių su I. Simonaityte paskutiniaisiais penkeriais rašytojos gyvenimo metais. Čia pateikiami ne tik atsiminimai apie rašytoją, bet ir literatūros klasikės samprotavimai apie kūrybą, gyvenimą, Mažosios Lietuvos likimą.

I. Simonaitytės 100-osios gimimo metinės Lietuvoje minimos visus šiuos metus - rengiami išskilmingi minėjimai, jubiliejinės parodos, konferencijos, leidžiamos rašytojos knygos.

Priekulės miestelyje, kuriame nuo 1961-ųjų iki 1978-ųjų metų

vasaromis gyveno rašytoja, pavasarį planuojama atidengti Dailios Matulaitės skulptūrą "Švent-vakarių erdvė".

Lietuvių literatūros klasike I. Simonaityte (1897-1978) yra žymiausia Klaipėdos krašto gyvenimo vaizduotoja lietuvių prozoje.

Ją išgarsino 1935 metais pasirodęs pirmasis romanas "Aukštųjų Šimonių likimas" - giminės epas, kuriame atskleidžiama tragiška XVIII-XIX a. Klaipėdos krašto lietuvių istorija. Už šį romaną 1936 m. rašytojai buvo paskirta valstybės premija.

I. Simonaityte taip pat parašė romanus "Pavasario audros", "Be tėvo", "Vilius Karalius", autobiografinę trilogiją "...O buvo taip", "Ne ta pastogė", "Ne baigta parodos, konferencijos, leidžiamos rašytojos knygos".

Priekulės miestelyje, kuriame nuo 1961-ųjų iki 1978-ųjų metų

ELTA

zelių medžioklėn, - tik taip, tuštuliuk mano, tu išgusi iš savo minčių tą visų dievų prakeiktą norą mirti, išnykti, pabėgti. Tūkstantį kartų verčiau žaismingai nusidėti vardan gyvenimo, nei išskaistinti" savo sielą ir jos dugne su siaubu išvysti vien dumb-lais apėjusį troškimą nebūti. At-mink, ne kiekvienas susilaikymas - dorybė. Susilaikymas iš savimeilės, iš puikybės, iš viršenybės (net ir dvasinės!) siekimo, susilaikymas, kuris pažeidžia saiko ir harmonijos dėsni, jau yra yda, o kartais net viena iš sunkiausių nuodėmių - buvimo džiaugsmo, valios gyventi numarinimas. Todėl niekada nesistenk būti šventesnis ne tik už Romos popiežių, bet ir už žioga, violetinę linmarkos delę. Susilaikyk nuo daug ko, tačiau neperženk saiko ribos: gyvenimą reikia gyventi, kiekvieną dieną patirti kaip nuotyki, kaip kone iki pamišimo gyvastinga graiku Zorbo šoki. Žinia, neverta pamiršti ir mirties - nebijoti jos, nepaleist iš akipločio, bet ir nesišaukti. Gryna teisybė - tarp nekantruolio pirštų tie apdai-nuotieji mirties žiedai yra nuodas, o ant laukiančiojo delno - jau dieviškas vaistas.

Viskam savas laikas, Broli Asile, viskam.

Ir dar. Kai mano duktė buvo visai maža, ji priglausdavo savo akyte prie manosios ir įdėmiai žiūrėdavo vidun - koks vaizdas matosi pro tą "stikliuką"? Ir aš žiūrėdavau - gal net įdėmiau, sutelkčiau už ją.

Ir garbės žodis - tenai, viduje, mes abu regėjome po jaukią gyva dėmelę, po mažą saulę, mįslingą vibruojančią gelmę ir dar kažką, iš tiesų, Broli Asile, - dar kažką...

"Kaitos taškas" - ryškiausias metų įvykis

New Yorko laikraštis "The Village Voice" šių metų pradžioje keletui žymiausių Amerikos menininkų surengė apklausą apie tai, ką jie išrinktų savo meno srities viršūnę 1996-aisiais. "Off-off-Broadway" atstovė, viena iš "Mabou Mines" teatro įkūrėjų, buvusi New Yorko Shakespear festivalio direktorė Joanne Akelaitis, apsilankiusi Lietuvoje, forume "Kaitos taškas", paminėjo būtent šį renginį.

"Lapkritį buvau pakviesta į teatro forumą Vilniuje, Lietuvoje - šalyje, kurioje jau daug metų norėjau nuvykti. Dirbau laboratorijoje su Lietuvos muzikos akademijos aktorais, studentais ir profesionalais. Jie išties talentingi. Per šį forumą žiūrėjau po tris spektaklius kasdien. Buvau pritrenkta estų Talino miesto teatro spektaklio "Pianola" arba "Mechaninis pianinas" pagal Čechovą ir dvasingai pastatytos Lietuvos žydro pjesės "Nusišypsok mums, Viešpatie". Mane labiausiai sujudino auditorijos pagavimas. Niekas nemiegojo. Nuostabu būti drauge su žmonėmis - guviais, gyvais, net palinkstančiais priekin, kad sugautų kiekvieną niuansą, užfiksuojančiais juokus, stebinčiais, klausančiais. O spektakliai ilgi. Po jų vykstancios diskusijos taip pat ilgos ir aistringos. Buvo nuostabu viešėti šalyje, kurioje egzistuoja teatro kultūra - teatro, kuriame menininkai ir publika lygiai taip pat aistringi ir kur tai jiems daug reikiška".

LR

- Vilniaus plokštelių studija pateikė sėkmingiausių 1996 metais jos įrašytų arba išleistų albumų sąrašą. Vienu geriausių pripažintas Eduardo Kaniavos 1978-1987 metų įrašų kompaktinis diskas. Prieš šv. Kalėdas antrą kartą išleistas "Ažuoliuko" choro "Kalėdų giesmės". Didelę paklausą turi Virgilijaus Noreikos albumas "Kur bakūžė samana".

- Lietuvos operos ir baleto teatras paruošė vaikams naująmetinę staigmeną: gruodžio 29 d. įvyko baleto vaikams "Čipolinas" premjera. Baleto pastatė baletmeisteris iš Maskvos Henrik Majorov. Jis yra statęs šį spektaklį įvairiuose SSSR miestuose, taip pat Maskvos didžiajame teatre. Orkestrui diriguoja Jonas Aleksa.

- Prieš Naujus Metus Latvijos Nacionalinėje operoje įvyko G. Verdi operos "Nabucco" premjera. Operą pastatė naujasis meno vadovas Gintaras Rinkevičius. Pagrindinius vaidmenis atlieka Lietuvos operos žvaigždės Irena Milkevičiūtė ir Eugenijus Vasilevskis. Pagal kontraktą G. Rinkevičius yra įsipareigojęs per dvejus metus pastatyti dvi operas. Pavasarį bus statoma G. Donizetti "Lucia di Lamermur". Šiemet "Nabucco" bus rodomas Anglijoje, Olandijoje ir Belgijoje.

- Galima siūlyti kandidat Stasio Šalkauskio premijai. Apie tai pranešė Lietuvos kultūros fondo Šiaulių skyrius. 1991 m. įsteigta premija skiriama už tautos kultūros, meno ir filosofinės minties turtinimą bei ugdymą. Premijos laureatais yra tapę filosofas R. Ozolas, antropologas A. Žygas ir menotyrininkas V. Rimkus.

- Mokslo ir enciklopedijų leidykla spaudai netrukus atiduos pirmąjį "Muzikos enciklopedijos" tomą. Iš viso toms bus trys. Enciklopedija skirta ir liaudies kūrybai, ir profesionaliajai muzikai bei atlikėjams.

- Paskelbti tarptautinio ekslibrisų konkurso, skirto pirmosios lietuviškos knygos 450-mečiui, rezultatai. Pirmoji 1200 litų premija už ekslibrisus iškiliaja spauda bus įteikta dailininkei V. Daniliauskaitei, antroji (800 litų) - R. Vaigeltaitei, trečioji (550 litų) - V. V. Juciui. Už ekslibrisus, sukurtus kita technika, paskirta tik viena - pirmoji premija. Ji atiteko Čekijos dailininkui V. Hadomsky. Konkursantų kūrinių buvo eksponuojami galerijoje "Akademija".

- Iš Prezidentūros patalpų S. Daukanto aikštėje Vilniuje išsikels du meno kolektyvai. Pučiamųjų orkestrui "Trimitas" pasiūlyta reziduoti sostinės "Aušros" klubo patalpose, dainų ir šokių ansamblio "Lietuva" problemos sprendimas atidėtas keletui savaitių.

- Lenkų režisierius Krzysztof Zanussi kuria vaidybinių filmų pagal Karolio Wojtylos pjesę "Mūsų Dievo brolis". K. Wojtyla - dabartinis popiežius Jonas Paulius II. Juostoje kalbama apie Krokuvos dailininką, tapusį vienuoliu ir savo gyvenimą skyrusį vargšams bei paklydėliams, apie pasirinkimą tarp meno ir Dievo. Pagrindinį vaidmenį atlieka amerikietis S. Wilson. Premjera vyks gegužę, kai popiežius lankysis Lenkijoje.

- Madonna pareiškė, kad pagrindinis vaidmuo muzikiniame filme "Evita" įkvėpė ją pačią imtis scenarijaus ir filmo.

*Skaitytojai rašo
"Darbininkui"*

Gerbiameji tautiečiai,

Kiekviename "Varpu", iliustruoto publicistinio almanacho, numeryje daug vietos skiriame išeivijoje gyvenantiems lietuviams. Tokioms publikacijoms parengti labai pasitarnauja tautiečių išsugotie dienoraščiai, atsiminimai, nuotraukos, asmeniniai archyvai, išeivijoje leistos enciklopedijos, knygos, žurnalai ir kt. Būsime dėkingi, sulaukę iš Jūsų pagalbos. Viliamės, jog Jūsų dėka praturtės "Varpu" redakcijos biblioteka ir archyvas. Tuo pačiu kviečiame bendradarbiauti "Varpuose".

Su pagarba,

"Varpu" almanacho vyr. redaktorius
Leonas Peleckis-Kaktavičius

Dainų 98-45, 5407 Šiauliai, Lithuania, tel. 54171

Gerb. "Darbininko" Redaktoriau,

pirmiausia - sveikinu su Rašytojų draugijos premija už Jūsų eilėraščių knygą "Sauja medaus", kuri pripažinta geriausia metų knyga (drauge su I. Mero prozos rinkiniu) ir apdovanota (Lietuvių Fondo dėka) pinigine dovana; žinoma, Jums - ir moralinė, kūrybinė dovana bei kolegų ir skaitytojų pagarba.

Laimingu, kūrybingu šių naujų metų!

Ačiū už kvietimą bendradarbiauti "Darbininke", bet kad labai įdomūs rašiniai Lietuvoje gyvenančių autorių, kurių vis daugiau spausdinate. Ačiū už Kultūros puslapį! Jis galėtų būti dažnesnis.

Pas mus, Kalifornijoje, dabar didžiausia naujiena - Bernardo Brazdžionio 90-ties metų jubilėjaus paminėjimai, ir ta proga atkeliaujanti jo nauja poezijos knyga, kurią išleidžia Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla. Tai

vis džiugios naujienos.

Mūsų mielą poetą Bernardą Brazdžionį, Dievo malone, sveiką ir kūrybingą, nežiūrint gražaus metų skaičiaus, pagerbsime, kiek žinau, jau dviem progom: vasario 9 d., 1997, iš tikro, jo Gimimo dieną, - privačiame Fronto Bičiulių spontaniškai suruoštamame paminėjime, ir vasario 9 d. Poetų pagerbimo Los Angeles Lietuvių Bendruomenė, kuriai dabar vadovauja daugiausia moterys (Violeta Gedgaudienė, Liuda Avizonienė...). Tikimės, kad tada gausime ir naują Poeto knygą (atsiprašau, nežinau pavadinimo), kad ji greit pasklis skaitytojų tarpe.

Tokie pas mus vyksta geri dalykai. Bet čia dar ne visos Kalifornijos žinios. Dar štai kokia didžiausia naujiena: iš Vilniaus atvyksta ir Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas ir kviečiamas atvykti

Metų pradžioje - 3 reikšmingos datos

(atkelta iš 2 psl.)

Sausio 13-ji, ženklanti okupanto 1991 metais įvykdytas žudynes, gal ir neturėtų būti švente tiesiogine to žodžio prasme. Šventės paprastai reiškia ir neša džiaugsmą, o čia - sausio 13-ja - okupantas pakartojo savo 1893 metais, prieš šimtą metų, įvykdytas skerdynes Kražiuose. Šiandien retai prisimenamose Kražių skerdynėse žuvo devyni, daug buvo sužeistų, 150 atsidūrė kalėjime. Kražiuose slautė kazokai ant arklių, o 1991 Vilniuje šių laikų kavalerijos tankuose iki dantų ginkluoti specialūs daliniai. Vilniuje 1991 sausio 13 sovietų kariai ir tankai sutriuškino 13-ka asmenų, daug buvo sužeista. Šių tragiškų Vilniaus skerdynių didysis skirtumas glūdi tame, kad Lietuva ir lietuvių sūnų bei dukterų minios tą susidūrimą laimėjo. Sudėjo neeilinė

Amerikos lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas Paulius Jurskus. Argi ne gera žinia? Juk esame visi lietuvių tautos rašytojai, galbūt ir tos abi draugijos, okupacijų ilgai atskirtos, dabar galės susartėti, gal ir į vieną suplaukti? Mėginsime išsiaiškinti, išsikalbėti - juk turime abu geros valios, labai draugiškus pirmininkus. Vieno tetrokštame, kad Pauliui Jurskui sveikata leistų pas mus atvykti (girdėjom, kad buvo su negalavęs), o V. Sventickas, stiprus ir jaunas vyras, tikrai iš Vilniaus atvyks ir abiejuose Bernardo Brazdžionio pagerbimuose dalyvaus.

Su geros sėkmės linkėjimais - kad neužpustytų, kad nesusaltumėt,

Jūsų Alė Rūta
1997 sausio 25

auką, bet laimėjo! Grįžtant prie "šventės" žodžio prasmės, prisiminkime, kad Vėlinės, tą mirusiųjų prisiminimą, Bažnyčia taip pat laiko ir vadina švente. Panašia logika mes Sausio 13-ja irgi galime minėti šventės ženkle, nes istorinį Lietuvos valstybingumo dangų turi teisę visi tie, kurie tą dieną už Lietuvos nepriklausomybę prieš tankus stovėjo.

Vasario 16-ji... Pagalvokime: ar išvis šiandien būtų Lietuva, ar mes būtume lietuviais, jei nebūtų Vasario 16-sios ir po jos sekusio nepriklausomybės dvidešimtmečio? Manau, kad ne. Jeigu šiandien mes galime džiaugtis savo lietuviškumu, jei tą savo lietuviškumą bruožą vertiname, tai, kiekvienais metais Vasario 16-jai išaušus, privalome džiaugtis ir deračiai švęsti. Švenčiant tačiau privalu neužmiršti, kad Vasario 16-sios deklaracija irgi buvo igyvendinta nepriklausomybės kovų aukomis bei mūsų tėvų kietu darbu. Vasario 16-tosios aktas buvo sąmoningas lietuvių tautos laimėjimas pasaulinės istorijos tėkmėje. Jis reikšmingas Lietuvai, nes XX-me šimtmetyje atstatė nepriklausomą Lietuvos valstybę. Jis reikšmingas kiekvienam lietuviui dabar, nes buvimą lietuviu padarė asmeninės garbės ir pasitenkinimo dalimi.

Ir, pagaliau, švenčiamas šio šimtmečio stebuklas - 1990 kovo 11-ja atstatyta nepriklausomybė! Su ja atgijo konkreti galimybė atstatyti sulaužytus, okupantų brutaliai lankstytus Vasario 16-sios nepriklausomybės bėgius, kuriais nepriklausoma Lietuva vėl gali tikėtis riedėti. Vėl galime su viltimi žiūrėti į sekantį šimtmetį su gyvuojančia nepriklausoma Lietuva, Vasario 16-sios paveldėtoja. Manau, kad jei 1918 vasario 16 dieną įvyko Lietuvos valstybės šimo šimtmetyje užgimimas, tai 1990 kovo 11-ji buvo jos prisikėlimas.

Šias šventiškas sausio 13-sios, vasario 16-sios ir kovo 11-sios dienų mintis dera užbaigti budinančiais Vytauto Landsbergio 1990 kovo 12-ą dieną - tik 24 valandoms praslinkus po Nepriklausomybės atstatymo pasakelimo - pasakytais žodžiais: "Dabar mums svarbu pateisinti tai, ką pradėjome". Į šį jo posakį dedame visas savo viltis.

Padovanokite DARBININKO prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieneriems metams - tik \$30.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Tūkstantmetę lietuviško lino istoriją pasakoja vienintelis Lietuvoje Lino muziejus, įsikūręs Panevėžyje.

Bombėjuje streikuoja 1300 kino teatrų

(atkelta iš 4 psl.)

Apskaičiuota, kad valdžios išdui kiekviena streiko diena kainuos 3 mln. rupijų (850 tūkst. JAV dolerių).

Protestuojama dar ir todėl, kad įvykusio labdaringo M. Jacksono koncerto rengėjai nuo tokio mokesčio atleisti - valstybė prarado 3,2 mln. JAV dolerių. LR

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.
FEBRUARY 1997
SCHEDULE

FEB 1 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
FEB 4 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
FEB 4 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
FEB 4 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
FEB 6 THURS	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
FEB 6 THURS	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
FEB 7 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
FEB 7 FRI	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
FEB 11 TUES	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
FEB 13 THURS	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
FEB 15 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
FEB 18 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
FEB 18 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
FEB 18 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
FEB 20 THURS	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
FEB 20 THURS	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
FEB 21 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$490 r.t.

One way to Vilnius \$320

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

**žiemą ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

VELYKINIAM KONTEINERIUI

VASARIO MĖNESI siuntinius paimsime šiose vietovėse:

CAPE COD, MA	vasario 12	3:00 - 5:00 PM
BROCKTON, MA	vasario 13	3:30 - 5:30 pm
LOWELL MA	vasario 14	12:00 - 1:00 pm
LAWRENCE, MA	vasario 14	2:00 - 3:00 PM
NASHUA, NH	vasario 14	4:00 - 5:00 PM
WORCESTER, MA	vasario 15	11:00 - 3:00 PM
WATERBURY, CT	vasario 15	9:30 - 11:00 AM
HARTFORD, CT	vasario 15	12:00 - 2:00 PM
BROOKLYN, NY	vasario 15	1:30 - 4:00 PM
ATHOL, MA	vasario 17	4:00 - 5:00 PM
KENNEBUNKPORT, ME	vasario 18	11:00 - 12:00 AM
NORWOOD, MA	vasario 18	5:30 - 6:30 PM
PUTNAM, CT	vasario 19	1:00 - 2:00 PM
PROVIDENCE, RI	vasario 19	4:00 - 6:00 PM
SCHENECTADY, NY	vasario 20	6:30 - 7:30 PM
BIRMINGHAM, NY	vasario 21	9:00 - 11:00 AM
SCRANTON, PA	vasario 21	1:00 - 2:00 PM
FRACKVILLE, PA	vasario 21	4:30 - 5:30 PM
PHILADELPHIA, PA	vasario 22	11:30 - 1:30 PM
BROOKLYN, NY	vasario 22	12:00 - 3:00 PM
BALTIMORE, MD	vasario 22	5:30 - 6:30 PM
WASHINGTON, DC	vasario 23	1:30 - 4:00 PM
BRIDGEPORT, CT	vasario 23	8:00 - 9:00 PM

Dėl pinigų pervedimo, pigaus telefonu skambinimo į Lietuvą ir kt.
informacijų kreipkitės:

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA

368 WEST BROADWAY BOSTON, MA 02127
(617) 269-4455

**MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Juno Beach, FL

Juno Beach, FL, apylinkės lietuviai i Naujus Metus įžengė su kultūrine veikla, pakilia nuotaka, nepasidavę nuovargiui. Anksčiau LB apylinkė rengdavo didesnį bendrą N. Metų sutikimą, bet dabar dėl didelių renginio išlaidų tai darosi neįmanoma. N. Metų sutikimui vyksta privačiai artimųjų bičiulių ir draugų tarpe.

Dainos choras N. Metus sutiko choro narės Bronės Jucienės svetinguose namuose. Šiltais valgiais pavaišino šeimnininkę, o priedus sunėšė dainininkės. Papildomai, padainuota daug dainų, akordeonu palydint Jonui Samoškai, kuris yra baigęs Lietuvos konservatoriją. Sutinkant Naujus Metus, pakeltos šampano taurės, sugiedotas Lietuvos himnas, visiems linkėta kuo geriausios sveikatos ir gražios ateities. Chorą pasveikino choro vadovė Irena Manomaitienė, Vincas Šalčiūnas pasveikė idomių apybraižų, o Vytas Kulpa humoristinėmis eilėmis apžvelgė choro darbo nuotakas. Dalyvavo per 30 choro narių. Choro valdybos pirmininkė yra D. Eringienė. Choro repeticijos vyksta trečiadieniais. Dabar rengiamasi Vasario 16-tos šventei.

Vytautas Daugirdas, anksčiau gyvenęs Stony Brook, New Yorko artumoje, pasireiškęs kaip talentingas muzikas, savo laiku vadovavęs Perkūno chorui, akordeonu grojęs brolių Kezių orkestre, dabar apsigyveno West Palm Beach. Lengva jam pasiekti Juno Beach ir čia dalyvauti kultūrinėje veikloje. Jau įsijungė į Dainos chorą. Tuoj po N. Metų pasklido gandas, kad jis organizuoja vyrų kvartetą. Ir tokį suor-

ganizavo. Kvartete tenorais dainuoja Vytautas Daugirdas ir Pranas Baltakis, baritonas - Jonas Samoška, bosas - Marius Sodonis. Kvartetas pirmą kartą pasirodė madų parodoje, dabar rengiasi Lietuvos nepriklausomybės šventei.

Madų paroda surengė Lietuvos dukterų skyrius, kuriam pirmininkauja Dalia Augūnienė. Tokios parodos rengiamos kasmet. Jų tikslas - sušelpsti Lietuvoje daugiavaikes šeimas. Paroda surengta sausio 25 d., šeštadienį, metodistų bažnyčios salėje, 701 Ocean View Dr., Juno Beach. Į parodą atsilankė iš Lietuvos pasisvečiuoti atvykusi Ramutė Solominienė. Ji padėkojo visiems už taip reikalingą paramą vargšantioms šeimoms. Parodos metu pirmą kartą pasirodė kiti suorganizuoti vyrų kvartetai, vadovaujamas Jono Samoškos. Kvartetas padainavo tris dainas, Vytautas Daugirdas dar pagrojo akordeonu ir klarnetu, o Jonas Samoška - akordeonu. Dail. Antanas Lipskis šiai parodai padovanojo paveikslą, kuris išleistas loterijon.

Eglė ir Vytautas Dudėnai gyvena Vilniuje ir taip pat greta Juno Beach turi savo namus, į kuriuos atvyksta švenčių metu ir atostogų. Buvo atvykę ir šių metų Kalėdų šventėms. Kaip žinome, Vytautas Dudėnas yra išrinktas į Lietuvos seimą Tėvynės Sąjungos (LK) sąrašė. Jis yra finansininkas, Amerikoje baigęs mokslus, dirbęs bankuose, keletą metų dirbo ir Lietuvos įstaigose, vadovavo vienam bankui. Apie jį platų pasikalbėjimą paskelbė "Dienovidis". Pasikalbėjime nagrinėjama sunki ekonominė padėtis ir ieškoma išeities. Žmona Eglė dabar veikia labdaros ir paramos fonde, kurį suorganizavo

dienraštis "Lietuvos rytas", norėdamas padėti vargstantiems. Tai pirmas Lietuvos dienraštis, kuris turi tokią labdaros organizaciją. Fondo valdyboje yra septyni įvairių profesijų žmonės. Fondo pirmininke išrinkta Eglė Dudėnienė.

Ji užaugo New Yorke, studijavo prancūzų kalbą ir literatūrą bei politinius mokslus. Studijas tęsė Paryžiuje politinių mokslų institute. Dėstė New Yorko ir Connecticut universitetuose, buvo JAV LB tarybos narė. Jos tėveliai buvo Petras Žilionis, dirbęs Lietuvos diplomatinės tarnyboje, o motina Galia Žilionienė, uoli visuomenininkė. Apie Eglės veiklos planus platų pasikalbėjimą išspausdino "Lietuvos Rytas" 1996 gruodžio 24, nr. 301.

Jų apsilankymo proga LB apylinkės pirmininkė A. Solienė sausio 9 d. norėjo suorganizuoti lietuvių susitikimą su naujuoju Seimo nariu ir jį pagerbti, Mariot viešbutyje buvo užsakyti vaivės 60 žmonių. Tačiau norinčių susitikti su Seimo nariu atsirado 90 asmenų. Viešbutis tą dieną negalėjo priimti tiek daug svečių. Teko gražaus sumanymo atsakyti. Toks susitikimas nukeltas į Velykų šventes, kai Dudėnai vėl čia atvyks.

Lietuvos nepriklausomybės šventė bus minima vasario 16, sekmadienį. 10 val. ryto prie Juno Beach miesto savivaldybės bus pakelta Lietuvos vėliava. Pamaldos Šv. Pauliaus nuo Kryžiaus bažnyčioje 2 val. p.p. Po pamaldų, apie 3:30 p.p. - minėjimas metodistų salėje. Kalbės Kanados visuomenininkė dr. Irena Lukoševičienė, koncerto programą atliks Dainos choras ir kvartetas.

P. J.

Nuo Travemiundės iki Odensės

Praėjusią vasarą Baltoskandijos akademija buvo pakviesta dalyvauti dviejuose tarptautiniuose forumuose. Liepos mėnesį Baltijos akademijoje (Ostsee-Akademie) Travemiunde vyko savaitės konferencija "Mėlyna spalva kaip tildas mene ir kultūroje. Tarpusavio supratimas Baltijos jūros regione". Konferencijos idėja priklauso tarptautiniam Vokietijos liaudies aukštųjų mokyklų institutui, kuris pirmą šios konferencijos dalį organizavo 1995 metų rugsėjį. Liepos mėnesio konferencijos organizatoriai - dailininkė G. Meyer-Hahn, Baltijos akademijos direktorius dr. D. Albrechtas bei studijų vadovas H. Šileris. Baltoskandijos akademijos direktorius Silvestras Gaiziūnas šioje konferencijoje skaitė pranešimą apie mėlynosios paukštės ir mėlynosios gėlės motyvus baltų literatūroje. Liepos pabaigoje ir rugpjūčio pradžioje Odensėje (Danija) vyko antroji tarptautinė Hanso Christiano Anderseno konferencija. S. Gaiziūnas čia skaitė pranešimą apie Anderseno idėjas ir idealus baltų literatūroje, A. Bliūdžius lygino Anderseno pasakų knygas, išleistas Lietuvoje ir Latvijoje.

Baltoskandija

DOVANA LIETUVOS MUZIKOS AKADEMIJAI

Lietuvos muzikos akademijos fonoteka pasipildė daugiau kaip dešimčia kompaktinių diskų, kuriuose įrašyta XVI-XX amžiaus anglų muzika. Juos padovanojo Didžiosios Britanijos "Westerly Trust" fondas.

Dalyvaujant Jungtinės Karalystės ambasadoriui Thomas Macan, dovana Vilniuje įteikė Margot Maxwell Macdonald.

Daugiau kaip trejus metus gyvuojantis privatus labdaros fondas nuolat padeda Lietuvoje dirbantiems jauniems menininkams. Knygų, katalogų, vaizdo juostų, kompaktinių diskų fon-

Naujų privačių namų statyba Vilniaus priemiestyje.

V. Kapočiaus nuotr.

Brangieji šeštadieninės mokyklos mokytojai,

Naujųjų 1997 metų pradžioje Šv. Tėvas kreipėsi į visus tikinčiuosius, ragindamas dvasiškai pasiruošti sutikti artėjantį tretįjį milėniumą - 2000 metus po Kristaus gimimo.

Šie 1997 metai pašvęsti mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui, pasaulio Atpirkėjui ir Katalikų Bažnyčios Steigėjui. Ta proga visi kviečiami priartėti prie Kristaus asmens ir atnaujinti savo gyvenimą Kristuje, jį paremiant tvirtu tikėjimu.

1998 metai numatomi skirti Šventajai Dvasiai, kuri yra mūsų

viltis, o 1999 metai bus skiriami Dievui Tėvui - amžinai Meilei, iš kurios išplaukia visokia gyvybė. Ta dieviškoji Meilė turėtų atsispindėti ir žmogiškose mūsų bendruomenėse.

Ši tematika pabrėžtina tikybos pamokose visur, įskaitant ir mūsų šeštadieninę mokyklų religinę programą. Jei kam stigtų medžiagos šias temas pristatyti mokiniams, prašome kreiptis į ses. Margaritą, Putnam, Conn. 06260.

DARBININKĄ laiškai pasiekia ir elektroniniu paštu (E-mail)!

Mūsų adresas: 103517,107@compuserve.com

Metinis Šakiečių klubo susirinkimas

Alex Navardauskas

Kaip ir kiekvienų metų vėlyva rudeni, taip ir 1996 metų, įvyko Chicago Šakiečių klubo metinis narių susirinkimas, kuris buvo sukvietas Šaulių salėje lapkričio 26 d. Jį pradėjo klubo pirmininkė Ema Balzerienė, pasveikinusį gausius šio susirinkimo dalyvius. Taip pat jį pakvietė atsistojimui ir minutės susikaupimu pagerbti mirusiuosius narius - Vacį Rutkauską ir Marytę Ernstą. Tačiau jį čia pažymėjo, kad į klubą įsijungė 5 nauji nariai, tad klubo skaičius šiek tiek paauugo. Naujų narių tarpe buvo žinomas fotografas Zigmantas Degutis, Antanas Malinauskas, Vincas Kulbokas, Gene Pivoris ir Elena Butkus.

Pirmininkė padarė ir veiklos pranešimą. Ji pasidžiaugė, jog, pagal Zanavykijos ūkininkų paprotį, klubas rengia derliaus šventės pramogą, kuri dabar yra vadinama vokišku vardu - "Octoberfest". Pernai jį įvyko spalio 20 d. ir buvo labai graži, nors klubui nedaug pelno davė. Tačiau ne viską galima vertinti vien tik piniginiu atžvilgiu. Susirinkusieji į šią pramogą linksmai

leido laiką: valgė ir šnekučiavosi, klausėsi Kosto Ramanausko ir dainininkės Liucijos Kvietkauskienės muzikos ir dainų, smagiai sukosi šokių sūkuryje. Buvo pranešta ir apie paskirtas aukas lietuviškiems reikalams: "Draugo" fondui 80 dol., "Vaikų Vilties" organizacijai - 50 dol. Taip pat po 50 dol. nukeliavo "Margučio" ir Šluto radijo programų paramai ir 25 dol. Balfui. Buvo patvirtintas žurn. Edvardo Šulaičio pasiūlymas paskirti 50 dol. Šakių "Draugo" laikraščiu. Iš viso išmokėta 305 dol. Pirmininkė taip pat išvardino ir klubo renginiuose dirbusius asmenis, kurie dirbo daug ir su pasišventimu. Jiems buvo išreikštas didelis ačiū.

1997-ųjų metų veiklos plane yra numatytas pusmetinis susirinkimas ir Motinos dienos paminėjimas gegužės 14 d. "Octoberfest" bus spalio 5 d., o metinis narių susirinkimas - lapkričio 26 d. Visa tai įvyks Šaulių salėje. Visi yra kviečiami susimokėti nario mokestį, kuris tebėra tik 3 dol. metams. Jį reikia siųsti išdėdinti A. Navardauskui, 2894 Tecumseh St., Portage, IN 46368.

Didėja Mokslo akademijos bibliotekos fondai

Mokslo akademijos bibliotekos rankraštynas pasipildė dar trimis naujais fondais. Jame nuo šiol saugomas Vyriausybės komisijos Armijos Kraujos veiklai Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais įvertinti archyvas. Bibliotekos direktoriaus Juozo Marcinkevičiaus nuomone, fondo dokumentai yra labai svarbūs mokslininkams, tyrinėjantiems sudėtingus lietuvių ir lenkų santykius.

Biblioteka taip pat gavo žinomo prieškarinės Lietuvos žur-

Lietuvos Vyčių 96 kuopos istorija

Besiruošiant Lietuvos Vyčių 84-ajam metiniam seimui, noriu bent kiek supažindinti su Lietuvos Vyčių 96 kuopos istorija. Informaciją suteikė Lietuvos Vyčių "garbės" narės Pranė Petkuvienė ir Elinor Služienė.

Daytono Lietuvos Vyčiai organizavosi 1917 m., bet neoficialiai. Ši jaunų lietuvių grupelė aktyviai veikė iki 1921 metų. Lietuvos Vyčiai sukūrė dūdų orkestrą, kuris tarnavo parapijai ir visuomenei daugelį metų.

1932 m. Lietuvos Vyčių 96 kuopa buvo įkurta oficialiai. Veronica Omlor tapo viena pirmųjų narių ir dar šiomis dienomis tęsė savo narystę. 96 kuopa yra šeimos orientacijos, ir daug narių yra trečios ir ketvirtos kartos vyčiai. Kuopa aktyviai dalyvauja Šv. Kryžiaus lietuvių bažnyčios ir parapijos gyvenimo renginiuose. Jie įsijungia įvairiose labdaros projektuose remiant Lietuvą.

Nuo 1932 m. pabaigos iki 1942 metų kuopa turėjo jaunųjų kuopą. Per II pasaulinį karą daug jaunų vyrų buvo pašaukti tarnauti ir ginti kraštą, tad ir jaunųjų kuopa neveikė. 1955 m. jaunųjų kuopa atsikūrė ir iki šios dienos yra aktyvi. Kai jaunieji suauga, jie persikelia į suaugusių kuopą.

96 kuopa gali didžiuotis turėdama 7 asmenis, kurie buvo pakelti į garbės narius. 12 narių buvo apdovanoti Lietuvos Vyčių stipendijomis.

96 kuopa šeiminingavo jubiliejiname 25-tame seime 1937 metais. Po to kuopa dar šeiminingavo trijuose metiniuose seimuose - 1952, 1967 ir 1976 metais.

Ir dabar pasiruošimai 84-ajam seimui jau vykdomi. Seimo rengimą koordinuoja Jim Geiger, tel. (513) 836-7996. Suvažiavimo posėdžiui bus naudojama Holiday Inn viešbutis, 2800 Presidential Dr., Fairborn, Ohio 45324, tel. (513) 426-7800. Seimas įvyks 1997 m. rugpjūčio 7-10 dienomis.

Regina Juškaitė

nalisto, ekonomisto ir aistringo numizmato Jono Kario-Karecko archyva, kuris buvo saugomas Knygų rūmuose. Jame, be kita ko, yra įdomi medžiaga apie pinigų istoriją. Iš depozitų kolekcijos į atskirą išskirtas rašytojo Vytauto Sirijos-Giros fondas.

Dabar Akademijos bibliotekoje yra daugiau kaip 237 tūkstančiai rankraščių bei dokumentų. Jie suskirstyti į 347 atskirus fondus. Tai didžiausias rankraštynas ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Baltijos šalyse. Vertingiausi ir turtingiausi yra Vilniaus Kapitulės fondas bei daugiau kaip tūkstantį vienietų turinti Pergamentų kolekcija.

Nepaisant sumažėjusių asignavimų, biblioteka pernai įsigijo apie 27 tūkstančius spaudinių, daugiausiai užsienietiškių. ELTA

Užgavėnės Kurtuvėnuose.

Romualdo Požerskio nuotr.

St. Petersburg, FL

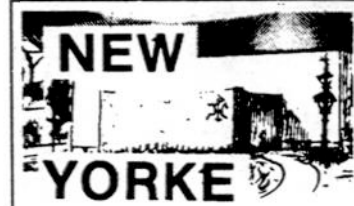
Poetas filosofas klube

1996 m. lapkričio 17 d. klube lankėsi Liutauras Degėsys iš Lietuvos, kuris trumpai papasakojo apie save, savo išpūdžius Amerikoje ir perskaitė keletą eilėraščių iš naujos poezijos knygos. Eilėraščiai vaikams buvo labai šilčiai priimti visų susirinkusiųjų. Liutauras Degėsys, gimęs 1953 metais, yra filosofijos mokslų daktaras, Lietuvos rašytojų sąjungos narys, penkių poezijos knygų autorius, šiemet laimėjęs Lietuvos kultūros ministerijos premiją šeštai poezijos knygai išleisti. Šiuo metu Liutauras Degėsys dalyvauja Tarptautinėje rašytojų programoje Iowos Universitete, laimėjęs USIA (United States Information Agency) stipendiją.

Trijų mėnesių programos metu 35 pasaulio šalių rašytojai skaito paskaitas Iowos universiteto studentams, verčia savo kūrybą į anglų kalbą, keliauja po Ameriką pažindami jos gamtą, žmones ir kultūrą. Liutauras Degėsys dėsto socialinės filosofijos ir meno filosofijos kursus Vilniaus Pedagoginiame universitete istorijos ir teologijos specialybių studentams ir magistrantams. Jis yra paskelbęs daugiau nei 20 straipsnių mokslinėje spaudoje.

Skaitykite Darbininką ir pasiūlykite jį savo draugams!

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Vasario 16 d. minėjimas
New Yorke, rengiamas Didžiojo New Yorko Jungtinio komiteto, kuriam šiemet pirmininkauja Tautos Fondo valdybos pirmininkas Jonas Vilgals, įvyks š. m. vasario 16 d. dviejose vietovėse: pamaldos įvyks 11:00 val. Apreiškimo par. bažnyčioje, 259 No. 5th St., Brooklyn, NY; akademinė programa vyks Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Smulkesnių informacijų žiūr. skelbime šiame puslapyje.

Kultūros Židinio kavinė
veiks sekmadienį, vasario 16 d., nuo 12:30 val. popiet. Atsisakyta įprastinės datos - pirmojo mėnesio sekmadienio, mat rengėjai nori skaniai pavaikinti. Vasario 16-sios minėjimo dalyvius lietuviškais pietumis. Kavinė veiks Kultūros Židinio mažojoje salėje. Maisto bus galima gauti ir po minėjimo.

Bronius Sutkus, gyvenęs Richmond Hill, NY, mirė sausio 25 d., savo namuose, sulaukęs 84-rių metų amžiaus. Buvo pašarvotas Shalins laidojimo įstaigoje Woodhaven, NY. Atsisveikinimas įvyko sausio 26 d., o sausio 27 d. po gedulingų pamaldų Apreiškimo par. bažnyčioje, sudegintas Fresh Pond Road krematoriume. Pelenai bus palaidoti Lietuvoje.

Bronius Sutkus buvo laboratorijos technikas ir dirbo Pfizer vaistų fabrike iki pensijos. Buvo aktyvus lietuviškame gyvenime. Priklausė LB ir Ramovėnams, buvo net valdyboje.

Nuliūdime liko žmona Vanda, duktė Virginija ir vyras Anatolijus Butai, anūkė Vilija, anūkas Aras, du proanūčiai ir kiti giminės.

Gavėnios rekolekcijos

Vysk. P. A. Baltakis, OFM, praves gavėnios rekolekcijas: Daytona Beach, FL, - vasario 26 - 27 d.;

Juno Beach, FL, - kovo 1 - 2 d.;

Pompano Beach, FL, - kovo 8 - 9 d.;

Miami, FL, - kovo 16 d.

Kun. Vidmantas Gričius (Šventosios klebonas) praves gavėnios rekolekcijas:

Šv. Jurgio parapijoje, Rochester, NY, - vasario 21 - 23 d.;

Šv. Antano parapijoje, Detroit, MI, ir Dievo Apvaizdos parapijoje, Southfield, MI, - vasario 25 - kovo 10 d.;

Vista, CA, ir Šv. Kazimiero parapijoje, Los Angeles, CA, - kovo 10 - 23 d.

Kun. Rokas Puzonas (Musiškų - Švenčionių rajono klebonas) praves gavėnios rekolekcijas:

Apreiškimo parapijoje, Brooklyn, NY, - vasario 21 - 23 d.;

Šv. Kazimiero misijoje, St. Petersburg, FL, - vasario 28 - kovo 2 d.;

Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje, Marquette Park, IL, Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijoje, Brighton Park, IL; Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL, - kovo 5 - 17 d.

Patikslinimas. Sausio 31 d. "Darbininke" įdėta aprašyme apie Trijų Karalių popietę Apreiškimo parapijoje įsivėlė netikslumas. Kunigai, kurie tą dieną aukoją mišias, turėjo būti: klebonas kun. Vyt. Palubinskas, kun. D. Jenkevičius ir kun. St. Raila. Ona Barauskienė rankraštyje taip ir buvo parašiusi.

"Darbininko" 1997 metų spalvoto kalendoriaus dar yra likę. Kas kalendoriaus negavote, arba norėtumėte užsisakyti daugiau, praneškite administracijai.

TĖVO IR DUKTERS KNYGOS

Sociologas, žurnalistas, buvęs įvairių laikraščių ir žurnalų redaktorius prieškarinėje Lietuvoje, Albinas Gražiūnas, atvykęs į JAV redagavęs "Ameriką" ir "Tėvynės Sargą", iki 1953 metų dirbęs "Darbininko" redakcijoje, praėjusiais, 1996, metais būtų sulaukęs 90-to gimtadienio. Mirė 1971 metais.

Kas žino, ar tik sutapimas, o gal ir sąmoningai norint, kad darbštus kultūrininko, visuomenininko Albino Gražiūno 90-tasis gimtadienis nepraeitų nepastebėtas, praėjusiais, 1996 metais, "Tėvynės Sargą" leidykla Vilniuje, išleido Albino Gražiūno knygą "Lietuva dviejų okupacijų replėse. 1940-1944". Knygoje plačiai nušviesta ir įvairiais įsakymais, skelbimais bei potvarkiais paryškinta abiejų sovietų ir nacių, Lietuvai padarytos nuoskaudos. Istorikai, kurie tyrinėję aną laikotarpį, ir mokslinio laipsnio siekiantieji asmenys be šios knygos neišsivers.

Apimlia 400 puslapių knygą suredagavęs habil. dr. Kazys Ėringis knygos įvadė rašo: "... Knyga "Lietuva dviejų okupacijų replėse. 1940-1944" yra nevystantis vai-

nikas ant knygos autoriaus Albino Gražiūno, išvalgaus sociologo ir žurnalisto, mirusio prieš ketvirtį amžiaus Jungtinėse Amerikos Valstijose, kapo".

Tai jau antroji pomirtinė Albino Gražiūno knyga. Pirmoji, irgi Vilniuje, "Tėvynės sargo" išleista knyga, pavadinta "Vertinga dovana Lietuvos krikščionims demokratams", pasirodė 1994 m.

Padėka ir pagarba priklauso Albino Gražiūno žmonai Henrietai Gražiūnienei, ketvirtį šimtmečio sąžiningai išsaugojusiai savo vyro rankraščius. Be jos, tos abi knygos pasaulio šviesos nebūtų išvydusios.

Ir koks retai pasitaikantis su puolimas! Tais pačiais, 1996 metais, kada Vilniuje buvo išleista Albino Gražiūno knyga, Amerikos knygų rinkoje pasirodė kriminalinis romanas "Thinning the Predators". Knygą išleido Warners Books leidykla, New Yorke. Knygos autoriai: Albino Gražiūno duktė Daina Gražiūnas ir Jim Starlin. Stambi, 326 puslapių, didelio formato knyga, kaip Amerikos leidykloms įprasta, puošniai išleista, yra ir viešosiose bibliotekose. Knygos turi-

niu yra susidomėjęs vienas žinomas filmų režisierius. Yra galimybė, kad "Thinning the Predators", ateityje pasirodys ir kino ekranuose.

Knygos applanke apie Dainą Gražiūną rašo: "Daina su dideliu pasisekimu yra dirbusi kaip komercinė iliustratorė. Ji stebina nepaprastai dideliu, su kriminaliniais nusikaltimais susijusių įvairių daiktų rinkiniu. Sakoma, kad jos rinkinyje randasi sraigų geldelėms atidaryti peilis, kuris priklausęs Jack the Ripper".

Be minėtos knygos, Daina Gražiūnas (autorės pavardė knygoje taip ir rašoma), kartu su Jim Starlin, 1990 ir 1992 m. yra parašę knygas "Among Madmen" ir "Ladys EL". Tas abi, kišeninio (Pocket Book) formato, knygas išleido "Penguin Books, Inc." leidykla.

Daina Gražiūnas lankė ir baigė šeštadieninę lietuvišką Maironio mokyklą, Brooklyne, NY, ir puikiai kalba lietuviškai. Baka-lauro laipsnį įsigijo School of Visual Arts, New Yorke.

p. palys

Darbininkui paremti aukojo:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsilyginę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 10 dol.: J. Andriulis, Islington, ONT, Canada; F. ir M. Radis, Hot Springs, AR; J. Valukonis, Glendale, CA; Petrė Petkelis, San Marino, CA; Zen. Merkevičius, East Haven, CT; Alg. Simonaitis, Hartford, CT; W. ir M. Butrimas, New Haven, CT; Marija Juodaitis, Norwalk, CT; H. Vaitaitis, Old Saybrook, CT; J. Strungys, Waterbury, CT; D. ir M. Banevičius, W. Hartford, CT; J. ir A. Arminas, Port St. Lucie, FL; J. Mikalauskas, Seminole, FL; Marija Šaulys, Seminole, FL; J. Vizgirda, Seminole, FL; J. Budrikis, St. Petersburg, FL; V. Sakas, St. Petersburg, FL; Marija Grigoravičienė, Belleville, IL; K. Beiga, Chicago, IL; J. Ambrizas, Le-mont, IL; V. Kasniunas, Beverly Shores, IN; Dr. A. Grushnys, Wichita, KS; M. Ambrose, New Market, MD; C. Surdokas, Baltimore, MD; Mrs. A. Venckus, Arlington, MA; A. J. Zikas, Canton, MA; Sofija Galdikas, Dorchester, MA; E. Uzpursis, No. Easton, MA; Bruce Victor, Shrewsbury, MA; V. Trinavech, So. Boston, MA; F. Marcis, Reno, NV; K. Daugela, Bedford, NH; Jadviga Savickas, Nashua, NH; Albina Normantas, Bayville, NJ; J. Kungys, Clifton, NJ; K. Senulis, Paterson, NJ; Aleksandra Merker, Teaneck, NJ; Danutė Surdėnas, Turnersville, NJ; Liucija Kasiuba, Brooklyn, NY; Janina Simutis, E. Rockaway, NY; Vyt. Nakutavicius, Fishkill, NY; Elena Dirmantas, Glen Cove, NY;

Adele Rysavy, Jackson Hgts, NY; J. Zukas, Woodhaven, NY; Eleonora Pugh, Long Beach, NY; J. Botyrius, Ridgewood, NY; Millie J. Pietz, Mt. Vernon, NY; Vyt. Anonis, Rego Park, NY; Ed. Valeska, Rochester, NY; G. Juskenas, Cleveland, OH; R. Gineitis, Dayton, OH; Ig. Janavicius, Cleveland, OH; V. Shimkus, Dalton, PA; J. Stelmokas, Lansdowne, PA; P. Baras, Media, PA; C. F. Kazakauskas, Phila, PA; Jane Navakauskas, Coventry, RI; Rev. A. A. Jurgelaitis, Providence, RI; Vyt. Vygantas, Dallas, TX.

Po 5 dol.: Loretta Tamoshaitis, Hot Springs, AR; J. Uknevičius, Escondido, CA; S. Adamonis, Los Angeles, CA; Ray Dalangauskas, Tehachapi, CA; Sofija Domeika, Fairfield, CT; P. Rizauckas, New Britain, CT; J. Pakalnis, Manchester, CT; J. Kriaciunais, Putnam, CT; E. and S. Krakauskas, West Hartford, CT; Br. Gudaitis, Clearwater, FL; Vl. Kaupas, Clearwater, FL; Vyt. Dubauskas, Ormond, FL; R. ir J. Bandziukas, Seminole, FL; T. V. Staskus, Seminole, FL; P. Baltis, Milledale Town, HI; J. Tricis, Chicago, IL; Maria Kapocius, Co-tuit, MA; Jer. Dabrila, Dorchester, MA; G. Simonaitis, Walpole, MA; Terese Gedvilas, Worcester, MA; Birutė Girnius, Allen Park, MI; B. Balnius, Detroit, MI; Stefaniya Ramanauskas, Kearny, NJ; Anelė Dulkis, Newark, NJ; Mary M. Zinke, Piscataway, NJ; J. K. Kevett, Toms River, NJ; Aldona Zanius, Weehawken, NJ; Mrs. M. Ramonas, Brooklyn, NY; V. Solomonas, Centerport, NY; Birutė Ashebergas, Elmhurst, NY;

Casimira Genevich, Elmhurst, NY; Albert Beard, Kingston, NY; K. ir E. Vainius, Maspeth, NY; St. Karmazinas, Woodhaven, NY; Vc. Rociunas, Independence, OH; Wm. Kolicius, Allison Pk, PA; Dr. A. Dainius, Dallas, PA; Sisters of Jesus Crucified, Elmhurst, PA; Gene Eluhow, Arlington, VA; Reitz fam. and Strazdis, Madison, WI.

Po 3 dol.: Theresa Mazeika, Devon, PA.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išeivijoje priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

Prel. Antanas Bertašius, Paterson, NJ, apmokėjo prenumeratą su 130 dol. čekiu, kad laikraščio pagalba liktų 100 dol. Nuoširdžiai dėkojame už tokią dosnią auką ir mūsų pastangų įvertinimą.

Vytautas Dudėnas, gyv. Palm Beach Gardens, FL, ir Lietuvoje, apmokėjo prenumeratą, kaip kasmet, su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos stiprinimą, kad ir ilgesni laiką gyvenant Lietuvoje.

Msgr. Dominick Pocius, Kearny, NJ, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu ir parėmė "Darbininką". Gerb. prelatui nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę paramą mūsų laikraščiui.

PIRMASIS METŲ LEIDINYS - M. GIMBUTIENĖS KNYGA

(atkelta iš 1 psl.)

pagrindų kiek anksčiau mokslininkė pradėjo rengti specialiai Lietuvos skaitytojams skirtą knygą. Didžiąją jos dalį mokslininkė parašė lietuviškai, tačiau viso darbo dėl sunkios ligos baigti nespėjo, todėl siuntė tekstus anglų kalba, kurie buvo verčiami Lietuvoje. Jos rankraščius, be kita ko, į Lietuvą gabeno tėvynainiai išeiviai, kadangi iki nepriklausomybės atkūrimo juos siuntinėti paštu buvo draudžiama. ELTA

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai
amerikiečių šeimos. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. (sk.)

Lietuviškos Skautijos išsami knyga apie 1945 - 1985 m. veiklą, jau atspausdinta ir platinama. New Yorko apylinkėje knygą platina v.s. Vida Jankauskienė. Užsakymus galima pareikšti ir telefonu, skambinant (718)849-2260 vakarais ir savaitgaliais, arba rašant: 84-14 89th St. Woodhaven, NY 11421. Knygos kaina 30 dol. (sk.)

Daromi vertimai iš rusų į lietuvių kalbą. Verčiami laiškai, dokumentai ir kt. Tel. (508) 487-3207. FAX (508) 487-6651. (sk.)

Ieškau kambario New Yorke - Manhattane. Esu 31 m. gydytojas iš Lietuvos. Turėsiu lankyti kursus Manhattane nuo kovo mėn. pradžios iki rugpjūčio mėn. pabaigos. Nerūkau, negeriu ir turėsiu daug studijuoti. Lėšos ribotos. Jeigu turite kambarį arba galite kitaip padėti, prašome skambinti Robertui Urbanavičiui (203) 469-8365. (sk.)

Išnuomojamas kambarys vienam ar dviems asmenims. Arti gero susisiekimo, netoli paroduotųjų. Skambinti (718) 235-9531. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti vaikus. Turi gyventi šeimoje. Anglų kalba nebūtina. Skambinti 718-951-2442/3. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgalio-tinui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojų: Frank Grinchis, Whiting, NJ, - 25 dol.

Nuotieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, vasario 15 d., šeštadienį, nuo 1:30 val. iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims vasario 15 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New Yorke yra Ramūnas, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims Jūsų siuntinius iš namų.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO

79 metų sukakties

MINĖJIMAS

įvyks sekmadienį, š. m. vasario 16 d.:

11:00 val. - Iškilmingos koncelebruotos mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne.

Giedos Apreiškimo parapijos choras, vadov. Astos Barkauskienės. Pamokslą sako vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Tolimesnė programa vyks Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

12:30 val. - pietūs mažojoje Kultūros Židinio salėje. Veiks Kultūros Židinio kavinė. Pietūs ir kavą bus galima gauti ir po programos.

3:00 val. - akademinė programa didžiojoje Kultūros Židinio salėje.

Atidaromasis žodis - Jonas Vilgals, Tautos Fondo valdybos pirmininkas.

Invokacija - Vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Pagrindinis kalbėtojas - Jonas Pabedinskas, tarptautinės prekybos konsultantas iš Chicagos.

Meninė dalis:

pianistas Gabriėlius Alekna, Juillard muzikos mokyklos studentas, pirmą kartą pasirodys New Yorke.

Jungtinis Apreiškimo ir Atsimainymo parapijų choras sugiedos JAV ir Lietuvos himnus. Padainuos keletą patriotinių dainų.

Programą ves Jurgita Vaitkevičienė.

Minėjamą rengia ir visus atsilankyti kviečia

TAUTOS FONDAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS NY SKYRIUS

JAV LB NEW YORKO APYGARDOS VALDYBA

Skelbiamas "Darbininko" konkursas

"Darbininko" laikraštis skelbia atvirą, ugdantį krikščioniškus idealus konkursą "Ko tikiuosi iš Lietuvos Bažnyčios ir ka aš galiu duoti jai?"

Straipsnio ilgis nuo dvylikos iki penkiolikos dviguba interlinija mašinėlė rašytų puslapių.

Konkurso laureatams skiriamos šios premijos:

I premija - 300 dol.,

II premija - 200 dol.,

III premija - 100 dol.

Straipsniai turi būti gauti iki kovo 30 d. (pagal pašto antspaudą datą ant voko).

Kūriniai siunčiami konkursui įprasta tvarka, pasirašomi slapyvardžiu. Pridedamas uždaras vokas, pasirašytas slapyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė, vardas, adresas, telefonas ir autoriaus pastaba: "Leidžiu savo kūrinį išspausdinti DARBININKE".

Vertinimo komisija rankraščių konkurso dalyviams negrąžina. Siųsti šiuo adresu:

"Darbininko" novelės arba straipsnio konkursas

341 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207